

Södertörns Högskola
C-uppsats inom lärarutbildningen
Vårterminen 2006

*En studie om assyriska/syrianska ungdomars
språkbruk och språkidentiteter*

Gabriella Barsoum

Handledare: Boel De Geer
Framlagd: 2006-06-05

Sammanfattning

I denna undersökning redogör jag för assyriska/syrianska högstadieungdomars språkbruk och språkidentiteter. Syftet med studien har varit att belysa och beskriva språkbruk och språkidentiteter hos sex assyriska/syrianska ungdomar. Studien har genomförts på assyriska/syrianska ungdomar födda i Sverige. De metoder jag har använt är: spontana samtal med lärare, intervjuer med sex assyriska/syrianska elever och två etniskt svenska elever samt fyra lärare. Syftet med arbetsmetoderna var att belysa och beskriva de assyriska/syrianska ungdomarnas självuppfattning i relation till den egna familjen, folkgruppen, samt i relation till etniskt svenska skolkamrater och lärare på skolan. De assyriska/syrianska ungdomarna har fått berätta hur de uppfattar sig i relation till etniska svenskar och den egna folkgruppen. Ungdomarna bor i en ort och går i en skola som domineras av ungdomar med samma bakgrund som de själva. Studien visar att de assyriska/syrianska ungdomarna i klassrummet och på skolan av lärare blir påmindas om att de betraktas som språkligt underlägsna. Studien visar också att strävan efter att hålla familjen, den etiska gruppen och gemenskapen samlad är central hos de assyriska/syrianska ungdomarna. För den assyriska/syrianska minoritetens existens och överlevnad har närheten till den egna gruppen, familjen varit avgörande, dels för att hålla sin etnicitet, sin minoritets kultur, språk och religion vid liv vilket har gjort att en omedveten gränsdragning gentemot andra etniska grupper på skolan har gjorts. Undersökningen har visat att hemmet, den egna familjen och kulturen samt skolans, lärarnas och skolkamraternas uppfattningar och attityder till den assyriska/syrianska kulturen, språket och traditionerna satt spår på de assyriska/syrianska ungdomarnas självuppfattning.

Sökord: assyrier/syrianer, självuppfattning, identitet, språkbruk

Abstract

In this investigation I have illustrated the linguistic usage and identities of young Assyrian/Syrian. The purpose of this report is to illustrate and describe the linguistic usage and identities of six young Assyrians/Syrians. The investigation has been based on interviews with young Assyrians/Syrians who are born in Sweden. The methods I have used are: conversations with teachers, interviews with six Assyrian/Syrian students, two ethnic Swedish students and four teachers. This method has been used to illustrate and to focus on the experiences of young Assyrians/Syrians and their personal experiences regarding identity – the young Assyrians/Syrians own experience of identity and importance of the family, ethnic group and the importance of the school, teachers and the ethnic Swedish schoolmates. The Assyrian/Syrian students narrate in their own words their experiences. The investigation reveals that the young Assyrian/Syrian in school experience that the teachers think that the Assyrian/Syrians students Swedish is weak. The investigation also reveals that it is essential for Assyrian/Syrians to keep the family and the own ethnic group and the solidarity in the group. As the ethnic group of Assyrian/Syrian is a minority the importance of solidarity in the group and family has been strong to keep alive their group, culture, language and religion. Therefore meaning not clear boundary between young Assyrian/Syrian and other young ethnic groups in the school has been made. The investigation has also revealed that the Assyrians/Syrians identity is influenced by their own views on Swedish culture, traditions and language; as well as their teachers' and schoolmates' perception of Assyrian/Syrian culture, traditions and language.

Keywords: Assyrian/Syrian, own-experience, identity, linguistic usage

Innehåll

1. Inledning.....	2
1.1 Syfte och frågeställningar.....	3
2. Metod och material.....	4
2. Metod och material.....	4
2.1 Definitioner och avgränsningar	5
3. Bakgrundshistoria.....	8
4. Teoretisk förankring och forskningsläge.....	9
5. Empirisk analys	12
5.1 Lärarnas intervjuer	12
5.1.1 Hur uppfattas de assyriska/syrianska ungdomarna av sina lärare på skolan?	12
5.1.2 Lärarna om de assyriska/syrianska ungdomarnas språkbruk	13
5.1.3 Familjen och den egna kulturens påverkan enligt lärarna.....	16
5.2 Intervjun med de två etniskt svenska skolkamraterna.....	16
5.2.1 Hur uppfattas de assyriska/syrianska ungdomarna av etniskt svenska skolkamrater på skolan? – två svenska skolkamrater kommer till tals	16
5.3. Intervjuerna med de assyriska/syrianska ungdomarna.....	19
5.3.1 De assyriska/syrianska ungdomarna om sitt språkbruk	19
5.3.2 Hur de assyriska/syrianska ungdomarna tror att de uppfattas av etniska svenskar?.	22
5.3.3 Mötet med <i>Den andre</i> – <i>Vi</i> och <i>De andra</i>	24
5.3.4 Att sätta ord på vem man är	27
5.3.5 I <i>Vår Familj</i> och <i>De andras</i> familj	29
5.4 Integration och framtidsvisioner	30
5.4.1 Försök till integration i klassrummet?.....	30
5.4.2 Framtidsvisioner och hinder.....	31
6. Slutdiskussion.....	32

Referenser

Bilagor

1 Inledning

Beroende på vilka sociala och kulturella uppväxtförhållanden ett barn med utländsk bakgrund har och vilka uppfattningar och attityder dennes föräldrar har till den svenska skolan och den svenska kulturen påverkas barnets självuppfattning. De kulturer, språk och rötter ett barn växer upp med sätter spår och påverkar vilka identiteter som formas hos barnet.

Hemmet, orten man bor på och landet man växer upp i påverkar det språk och den kultur man kommer att ha. Språket man har och den kultur man har påverkar ens tänkande och handlande (Wellros, 1998). När ett barn lär sig ett språk i hem och närsamhälle lär det sig också normer, värderingar och seder som tillhör den gruppen barnet lever med och därför är språk och kultur också bundna (Obondo, 1999:36).

Ett barn med utländsk bakgrund kommer att utveckla olika identiteter, antingen närmast den egna kulturen eller närmast en mer ”försvenskad” identitet – eller kanske en *egen* identitet som skiljer sig både från den svenska majoritetskulturen och från föräldrarnas kultur. Följden kan bli att ungdomar med utländsk bakgrund utvecklar olika livsstilar och språk, att de utvecklar en svag och kluven kultur, där de inte hör hemma någonstans i samhället, där de varken blir förankrade i den egna kulturen och det egna språket eller i den svenska kulturen och det svenska språket.

Med inspiration av Charlotte Haglunds artikel *Flerspråkighet och identitet* (2004) där hon redogör för en studie hon gjort om en grupp elever med utländsk bakgrund, har jag inspirerats att även i min studie undersöka bland annat följande fråga som Haglund ställer på sin spets: *vilka förhållningssätt och identiteter utvecklas mot bakgrund av de attityder och de förväntningar som elever möter bland lärare och klasskamrater?* – Vilka förhållningssätt och identiteter utvecklas hos de assyriska/syrianska ungdomarna mot bakgrund av de attityder och de förväntningar som de möter bland lärare och etniskt svenska skolkamrater? Vilka specifika tolkningar gör de assyriska/syrianska barnen och vilka inriktningar, meningsskapande identiteter identifierar de sig med?

I min studie har jag valt att skriva om andragenerationens assyriska/syrianska högstadieungdomars språkbruk och språkidentiteter och kommer i denna studie belysa sex assyriska/syrianska ungdomars utsagor, om hur de uppfattar och förhåller sig till och

positionerar sig gentemot skolans förväntningar, belysa bland annat hur deras identitetskonstruktioner påverkas av vilket språk, vilken referensram som har legitimitet på skolan. I undersökningen kommer jag också att belysa två etniskt svenska ungdomars uppfattningar och attityder till de assyriska/syrianska ungdomarnas språkbruk och identiteter. Samtliga elever som ingår i studien går i Ronnaskolan, en skola som är belägen i Södertälje. Majoriteten av barnen på låg- och mellanstadiet på Ronnaskolan är assyrier/syrianer. Segregation i klassrum och skola är idag ett faktum i Ronnaskolan. På högstadiet avtar dock antalet assyrier/syrianer i klassrummen, klasserna splittras och nya bildas då elever från bland annat Vallaskolan i Enhörna och Helenelundskolan – skolor med majoriteten av barn med etniskt svensk bakgrund, söker sig till Ronnaskolan när de börjar högstadiet. Enda kontakten med det svenska samhället och svenska språket är för en del assyriska/syrianska barn genom skolan men enda kontakten med barn med utländska bakgrunder är även för en del etniskt svenska barn också genom skolan. Här i Ronnaskolan sker mötet med *Den andre*.

1.1 Syfte och frågeställningar

Assyriska/syrianska ungdomars språkbruk och självuppfattning skiljer sig från individ till individ. Mitt huvudsakliga syfte med denna studie är att belysa och beskriva sex assyriska/syrianska ungdomars språkbruk och språkidentiteter; hur dessa ungdomar upplever och uttrycker sig själva, sin identitet, med hjälp av följande frågeställningar:

* Hur uppfattas de assyriska/syrianska ungdomarna av lärare och etniskt svenska skolkamrater på skolan? Vilka förhållningssätt och identiteter utvecklas hos de assyriska/syrianska ungdomarna mot bakgrund av de attityder och de förväntningar som de möter bland lärare och etniskt svenska skolkamrater?

* Hur påverkar föräldrarna och den egna kulturen de assyriska/syrianska ungdomarnas självuppfattning, identiteter? Hur upplever och uttrycker de assyriska/syrianska ungdomarna sig själva i relation till den egna familjen och folkgruppen?

2 Metod och material

I min undersökning har jag använt mig av en kvalitativ metod med syfte att belysa och beskriva några centrala aspekter av assyriska/syrianska ungdomars språkbruk och språkidentiteter. Inom den kvalitativa metoden har jag använt mig av följande tillvägagångssätt; spontana samtal och djupintervjuer. Namnen på lärarna och eleverna som ingår i studien har framställts med fingerade namn eftersom individerna önskade att vara anonyma. Innan jag började intervjuerna med ungdomarna bad jag att få föräldrarnas godkännande via ett föräldrabrev (se Bilaga). Samtliga föräldrar gav sitt samtycke till intervjun. I undersökningen har jag haft djupintervjuer med åtta elever, varav sex assyriska/syrianska elever samt två etniskt svenska elever. Syftet med intervjun med de etniskt svenska eleverna är att jag ville att de själva skulle komma till tals i denna studie, belysa *deras* uppfattning av och yttranden om de assyriska/syrianska ungdomars språkbruk och språkidentiteter.

I min studie har jag intervjuat fyra SV/SO-lärare på Ronnaskolan; ”Birgitta” och ”Eva-Marie” enskilt, ”Karina” och ”Inger” tillsammans. De enskilda samtalen upplevde jag mindre givande medan den gemensamma intervjun mångfasetterades då en dialog mellan de två lärarna framträdde. Dessutom har jag haft spontana samtal med bland andra slöjdläraren och spanskläraren i personalrummet.

Samtliga assyriska/syrianska ungdomar som ingår i studien är andra generationens invandrare. Med första- *samt* andra generationens invandrare menar jag barn som är födda och uppvuxna i Sverige av föräldrar som invandrat, föräldrar med assyriskt/syrianskt ursprung.

Urvalet för intervjuerna består av elever som jag delvis har valt själv att intervjua och delvis blivit tipsad av lärare om att intervjua. De sex assyriska/syrianska eleverna och de två etniskt svenska eleverna intervjuade jag vid fyra tillfällen; ”Merissa” och ”Kamil” från årskurs 9, ”Jakoub”, ”Gabriel” och ”Janet” från årskurs 8, ”Malin” från årskurs 9 och slutligen ”Joakim” och ”Emma” från årskurs 9. Eleverna som har intervjuats går olika klasser i årskurs 8 och årskurs 9 – jag ville få olika elever från olika klasser och grupper att komma till tals. Samtliga elevintervjuer bandades och transkriberades.

De assyriska/syrianska ungdomarna som ingår i studien bor i Ronna, ett segregerat bostadsområde i Södertälje där majoriteten av invånarna, eller så gott som alla invånare, är assyrier/syrianer. De etniskt svenska ungdomarna som ingår i studien bor i Enhörna – även det ett segregerat bostadsområde men med majoriteten etniskt svenska invånare.

Att jag själv har samma ursprung som de assyriska/syrianska ungdomarna har gjort att de har haft tillit och förtroende för mig redan *innan* jag började intervjuerna. De betraktade mig som ”en av dem” och vågade öppna sig mer för mig under intervjuerna. De var positivt inställda till min studie och jag hade fördelen att ställa vilka frågor jag än ville och kanske även fördelen att de inte upplevde frågorna som provocerande. Eftersom jag har samma kultur, språk och rötter som ungdomarna själva kan man säga att min ”förförståelse” har varit en fördel för mig i denna studie – men också en nackdel vill jag betona eftersom *mina* tolkningar av barnens yttranden och utsagor är färgade av *min* förförståelse – jag har illustrerat och beskrivit ”de assyrisk/syrianska ungdomarnas värld” – en värld som jag själv har ingått i och är del utav och kan därför inte säga att jag har kunnat vara *helt* objektiv.

Forskningsmetoden gav mig möjlighet att få inblick, kännedom om de assyriska/syrianska ungdomarnas perspektiv på sitt språkbruk och språkidentiteter. Dock vill jag påpeka att min metod inte tillåter mig att generalisera från mitt empiriska material till hela den assyriska/syrianska ungdomsgruppen i Ronna, Södertälje samt att de två svenska ungdomarnas yttranden heller inte kan generaliseras till hela den svenska ungdomsgruppen i Södertälje.

2.1 Definitioner och avgränsningar

Denna studie avgränsas till att behandla sex assyriska/syrianska högstadieungdomars språkbruk och språkidentiteter. De assyriska/syrianska ungdomarna som ingår i studien hör till den kristna folkgrupp som ursprungligen kommer från länder i Mellanöstern; Turkiet, Syrien, Libanon, Irak och Iran. Jag har valt att avgränsa mig till assyriska/syrianska ungdomar som är bosatta i Ronna – ett segregerat bostadsområde i Södertälje, för att jag själv är född och uppvuxen Ronna och för att jag är intresserad av att undersöka hur assyriska/syrianska ungdomars språkbruk och språkidentiteter utvecklas i en omgivning som domineras av den egna folkgruppen. I min studie har jag varit särskilt intresserad av att belysa och beskriva

vilka förhållningssätt och identiteter som utvecklas hos de assyriska/syrianska ungdomarna mot bakgrund av de attityder och de förväntningar som de möter bland lärare och etniskt svenska skolkamrater. I undersökningen har jag valt att avgränsa mig till Ronnaskolan för att segregationen där idag är ett faktum. Majoriteten av barnen på skolan är assyrier/syrianer och det är först när de börjar på högstadiet som mötet med etniska svenskar äger rum – under den tid då ungdomarnas identitetsarbete är i centrum.

För att underlätta för läsaren följer här definitioner över olika begrepp som jag använder mig av i uppsatsen:

Identitet

I denna studie belyser jag sex assyriska/syrianska ungdomars utsagor, om hur de upplever och uttrycker sig i själva i förhållande till den egna folkgruppen samt i förhållande till lärare och etniskt svenska skolkamrater på skolan. Identiteten, självuppfattningen utgör därför en viktig aspekt i de assyriska/syrianska ungdomarnas upplevelser och uttryck av sig själva. Viktigt att lyfta upp är att de assyriska/syrianska självupplevelser dock är individuella – även hur de upplever sig själva i förhållande till andra skiljer sig från individ till individ.

Begreppet identitet är ett mångtydigt begrepp med många olika innebörder. Enligt Ålund (1997) har begreppet identitet en komplex innebörd. Identitetsarbetet är en ständig pågående process och bär på såväl kollektiva som personliga dimensioner menar hon. Sociala och kulturella erfarenheter samspelar när det gäller ”självets” tillblivelse (identitetsskapandet) genom att påverka hur man lever och uttrycker vem man är. Lepage & Taboret-Keller (1985) i Ålund (1997) menar att är minst två innebörder som man avser när man talar om identitet; dels definierar man sig som en egen individ med egna karaktärsdrag i en större grupp, dels identifierar man sig som individ tillhörig en grupp eller en tradition.

Språkidentitet

Hur *uttrycker* de assyriska/syrianska ungdomarna sin identitet? Viktigt att betona är att de assyriska/syrianska ungdomarna uttrycker sig både verbalt och icke-verbalt. Wellros (1998:155) belyser att människan genom språket som en gruppmarkör både kan innesluta och utesluta andra som inte har samma språk som en själv. Språket kan användas som ett sätt att dra gränser och att utesluta andra ur gruppgemenskapen. Språket kan även vara ett sätt att markera samhörighet och kulturell gemenskap menar hon. Många assyriska/syrianska barn

och ungdomar använder exempelvis kors – man kan säga att korset är en av flera symboler som används som identitetsmarkör och som ett tecken på grupptillhörigheten. Korset som icke-verbalt uttryck och symbol är *ett* sätt för de assyriska/syrianska barnen att uttrycka sig. Med korset markerar de sin samhörighet, konstruerar sin identitet.

Assyrier/syrianer

En namnfråga har förelegat under många år – en del assyrier/syrianer har velat gå under beteckningen assyrier, andra under beteckningen syrianer – jag väljer att i denna studie medvetet att inte problematisera, diskutera beteckningen utan använda den dubbla beteckningen av den etniska tillhörigheten, assyrier/syrianer, för att inte skapa ”spänningar”. Jag vill även framhäva att benämningen på den egna folkgruppen mer handlar om det man har blivit van vid att använda och att traditionerna och religionen är detsamma hos alla inom folkgruppen – idag förmår alltfler assyrier/syrianer att betraktas som ett och samma folk – särskilt bland den yngre generationen.

Med hänsyn till forskarna Deniz & Pedikaris (1990) kommer jag att använda benämningen *assyrier* på folkgruppen då jag refererar till deras studie i min undersökning eftersom de själva har valt att använda benämningen assyrier på folkgruppen och inte dubbelbeteckningen assyrier/syrianer.

Kultur

En individs identitet beror på vilken kultur han/hon växer upp och lever i. Enligt Wellros (1998:13) innefattar begreppet kultur språk, tankemönster och värdesystem. Med den begreppsförklaringen kan man säga att kultur utgör en gruppens specifika tillhörighet – alla de attribut som kännetecknar gruppens tillhörighet som till exempel gruppens gemensamma värderingar, normer, historiska bakgrund och ursprung. De assyriska/syrianska ungdomarnas identitetsutveckling påverkas dels av den egna folkgruppens, föräldrarnas kultur samt samhällets, skolans kultur.

Första- och andra generationens invandrare

Med första- *samt* andra generationens invandrare avser jag i denna studie barn som är födda och uppvuxna i Sverige av föräldrar som invandrat, föräldrar med assyriskt/syrianskt ursprung.

Invandrare

Begreppet ”invandrare” använder jag i denna studie endast när jag citerar de assyriska/syrianska ungdomarna, när ungdomar själva använder benämningen ”invandrare” – själv väljer jag att inte använda det begreppet eftersom jag, liksom Ålund (1997:81), anser att benämningen ”invandrare” är negativt laddat och en ytlig kategorisering som hänför sig till en homogen grupp av i grunden specifikt annorlunda människor.

3 Bakgrundshistoria

Assyrierna/syrianerna kommer ursprungligen från länder i Mellanöstern; Turkiet, Syrien, Libanon, Irak och Iran. Assyrier/syrianer utgör en blandning av olika etniska grupper som skingrades efter det assyriska rikets fall. Den etniska identitetens rötter sträcker sig ett par tusen år tillbaka i tiden (Ålund, 1997:149). Folkgruppen har varit statslös och splittrad i flera olika länder över tusen år (Deniz & Pedikaris, 1990:11). Den assyriska/syrianska minoriteten lever idag spridd över hela världen. Den omfattande invandringen av folkgruppen assyrier/syrianer till Sverige inleddes under 1970-talet. Bosättningen var främst i Södertälje och det är där som folkgruppen även idag dominerar. På 1990-talet uppskattade man att det fanns närmare 12 000 – 15 000 assyrier/syrianer i Södertälje. (Aho, 199?:26) I Södertälje finner vi centrum för religiös och social ledning; placeringen av två biskopsbosäten; för den syrisk-ortodoxa kyrkan och den assyriska kyrkan samt huvudkontoren för assyriska och syrianska riksförbunden samt den privata studion Syroyo-TV, som enskilda assyrier/syrianer ekonomiskt bidrar till. Södertälje har den största koncentrationen assyrier/syrianer i Sverige och inom Södertälje har boendet även blivit koncentrerat till vissa bostadsområden; Ronna, Hovsjö och Geneta. Gruppens storlek ökar för varje år på grund av inflyttning av assyrier/syrianer till Södertälje från andra delar i landet. Av alla invandrarnationaliteter i Sverige tillhör assyrier/syrianer den grupp som bor mest segregerat (Aho, 199?:27).

Genom den kristna kyrkan, Bibeln och det gemensamma språket har assyrierna/syrianerna under seklernas gång blivit ett folk men utan statsbildning i Främre Orienten. Folkgruppen har inget land. Språket har levt i många hundra år som talspråk – eftersom inget land finns har religionen fått vara identiteten. Utan kyrkan skulle språket inte ha levt kvar (Ålund, 1997:149). Assyriernas/syrianernas etniska ursprung består av att de dels har haft gemensamt nationellt ursprung, gemensam religion samt det gemensamma kyrkospråket. I sina ursprungsländer, Turkiet, Syrien, Irak och Libanon, har assyrierna/syrianerna som kristen

minoritet inte kunnat få samma rättigheter, till exempel att utöva sin religion, sitt språk eller kunnat visa öppet sin etniska tillhörighet eftersom majoritet av befolkningen var muslimer i länderna – assyrierna/syrianerna har varit diskriminerande och förföljda av majoritetsbefolkningen som var muslimer (Deniz & Pedikaris, 1990:31).

4 Teoretisk förankring och forskningsläge

I sin studie *Collectivism and individualism as cultural syndromes* redogör forskaren Harry C. Triandis (1993) för olika kulturella samhällsmönster i olika delar av världen, han skiljer mellan två samhällsmönster; kollektivistiska respektive individualistiska samhällsmönster. Triandis ser kollektivistiska och individualistiska konstruktioner som *kulturella syndrom*. Begreppet *kulturella syndrom* definierar Triandis som en grupps tillhörigheter genom attribut, så som gemensamma attityder, värderingar, normer, språk, historiska bakgrund samt gemensamma geografiska ursprung (1993:1). Organisationen av de olika attributen, elementen spelar en central roll för gruppkonstruktionen som antingen kännetecknar en kollektivistiskt respektive individualistisk samhällsstruktur menar Triandis. Enligt Triandis studie dominerar individtänkandet i Västvärlden och det kollektivistiska tänkandet i Östvärlden. Inom varje kultur finns dock både individualistiska och kollektivistiska tendenser – de flesta samhällen präglas av en både kollektivistisk och individualistisk samhällsstruktur menar han, skillnaden är att vissa kulturer prioriterar individens intressen och värderingar, medan andra kulturer prioriterar gruppens.

I sin bok *Här går gränsen* (1993) diskuterar Annick Sjögren två *ideologier*¹ som hon menar är varandras motsatser; den ena centreras på individens betydelse, har individen som utgångspunkt och den andra på gruppens betydelse, med gruppen som utgångspunkt. Antingen har individen prioritet över den sociala grupp i vilken han ingår eller så har den primära gruppen, såsom den egna familjen, prioritet över individen. Ideologin påverkar sättet att organisera tillvaron, menar Sjögren, de som tillhör samma kultur har alla en gemensam *mentalitet*, samma norm- och tankesystem (1993:22). Den *gruppcentrerade ideologin* utgår från den sociala individen med betoning på relationen mellan människor. Familjen har en viktig roll här, individen ska inordna sig i den sociala strukturen och gruppens överlevnad prioriteras före individens. Den *individcentrerade ideologin* tilldelar varje människa en

---

¹ Med *ideologi* avser Sjögren ett idé- och värdesystem som utvecklar en nära förbindelse mellan tänkande och agerande i en bestämd social miljö (1993:15)

existens oberoende av relationer människor emellan. Individen uppfattas här ha sin självtillräcklighet och ges prioritet framför gruppen.

I sin bok *An introduction to intercultural communication* (1975) redogör kommunikationsforskarna John Condon och Fathi Yousef för olika syn på individ, familj och samhälle. Condon & Yousef (1975) menar i Wellros (1998:107-108) att en individs position i samhället dels kan bestå av *individualism* och dels *ömsesidigt beroende*. En individ kan dels vara/är en egen och oberoende individ som i grunden är separat från andra individer, där individen kan *välja* att ingå i en grupp. Ömsesidigt beroende kan definieras utifrån en individs relation till andra personer i samhället, där han/hon har en särskild position i samhället med stöd av sina olika gruppstillhörigheter resonerar Wellros. Enligt denna definition är man alltid ”någons någon”, man är en dotter, son, syster, medlem i en släkt, man härstammar från en viss ort. Identiteten är därför starkt förknippad med kön, ålder och ens position i familjen menar Wellros. Vidare menar Condon och Yousef (1975) i Wellros (1998:111), att i en kultur där ömsesidiga relationer och oberoenden mellan människor värderas högt har självförverkligandet, bildandet av den egna identiteten en viktig roll. Umgänget med släkt och vänner, som anses nyttigt och värdefullt prioriteras.

I sin artikel *Flerspråkighet och identitet* (2004) presenterar Charlotte Haglund en studie som visar hur en grupp elever med utländsk bakgrund blir införstådda med vilket språk och vilken referensram som har legitimitet på skolan. Hon menar också att elevernas attityder och förhållningssätt till sitt språk och kulturer och de självbilder de utvecklar påverkas av de referensramar som är legitima i skolan. Haglund ställer följande fråga på sin spets: vilka förhållningssätt och identiteter utvecklas mot bakgrund av de attityder och de förväntningar som elever möter bland lärare och klasskamrater? – en fråga som jag inspirerats att undersöka hos de assyriska/syrianska ungdomarna. Vilka specifika tolkningar gör de syrianska barnen och vilka inriktningar, meningsskapande identiteter identifierar de sig med?

Christopher Stroud hävdar i *Halvspråkighet och Rinkebysvenska som språkideologiska begrepp* (2004) att det råder föreställningar om standardspråk – ”riktigt” språk – svenskan. Föreställningar om ens språk och språkbruk spelar en central roll för en persons självkänsla och identitet menar Stroud. En vanlig effekt av standardspråksideologin² är att de som talar

---

² Språkideologi betyder föreställningar kopplade till språk (Hyltenstam & Lindberg (red.) (2004:330)

standardversionen, tillskrivs positiva egenskaper, en "bra" svenska betraktas som mer pålitliga, bättre utbildade, mer intelligenta – de är bättre människor helt enkelt. De "andra" stigmatiseras – de som inte talar, behärskar svenska språket väl betraktas som okultiverade, lata och ointelligenta. En bild av "Vi" och "De" konstrueras, där "De" står för dem som inte är infödda talare av svenska språket. Standardspråkideologin bidrar till ojämlikhet och social hierarki.

I sin studie *Ett liv mellan två världar* (1990) har Fuat Deniz & Antonios Perdikaris undersökt hur assyriska ungdomar som andra generationens invandrare i Sverige upplever och hanterar sin livssituation, i marginalen mellan det svenska och syrianska kulturmötet samt hur ungdomarna utvecklar sin identitet i de två kulturella världar som forskarna menar att ungdomarna lever i. I deras studie framkommer att ungdomarna lever i två kulturella världar; den svenska och den assyriska – i en omgivning där svenska värderingar, normer och levnadssätt finns sida vid sida med föräldrarnas värderingar, normer och levnadssätt. Enligt Deniz & Perdikaris har dessa andragenrationens assyriska ungdomar ingen stabil grund att bygga sin identitet på eftersom deras livssituation ständigt präglas av en kluven jagbild och förvirring – ungdomarna har två motsägande system av förväntningar på sig. Dels har de förväntningar från föräldrarna, dels förväntningar från det svenska samhället. Ungdomarna dras åt olika håll, vilket leder till splittring menar Deniz & Pedikaris.

5 Empirisk analys

5.1 Lärarnas intervjuer

5.1.1 Hur uppfattas de assyriska/syrianska ungdomarna av sina lärare på skolan?

Redan innan Birgitta började arbeta på Ronnaskolan var hon medveten om de assyriska/syrianska barnens språk, kultur och bakgrunder, hon hade kommit i kontakt med assyrier/syrianer i Hovsjöskolan – en annan assyrisk/syriansk-segregerad skola i Södertälje. Birgitta har arbetat på Ronnaskolan i över 20 år. En skillnad Birgitta, enligt sina erfarenheter, kan se mellan de assyriska/syrianska barnen på Hovsjöskolan respektive Ronnaskolan är, att Hovsjöbarnen var mer ”försvenskade” än Ronnabarnen. Enligt Birgitta är det exempelvis för de assyrier/syrianer som växer upp i Ronna otänkbart att gifta sig med en svensk medan det för assyrier/syrianer i Hovsjö var mer godtaget att gifta sig med en etnisk svensk. Hon menar att påverkan från den egna kulturen och familjen är mycket starkare i Ronna än i Hovsjö.

Eva-Maries bild av assyrier/syrianer innan hon började arbeta på Ronnaskolan var inte så positiv. Hon berättar: *”man såg alltid assyrierna/syrianerna i klungor, jag fattade inte varför de alltid umgicks i större grupper och med sina egna, det är lätt att man får en hotfylld bild av dem när de gör så”*. Eva-Marie beskriver Södertälje och Ronna som ett ”osvenskt samhälle”. Hon menar att den assyriska/syrianska gruppen inte riktigt integrerat sig i det svenska samhället: *”de lever som de har lärt sig hemma, håller de egna familjetraditionerna vid liv och utesluter andra grupper på skolan exempelvis genom att tala sitt modersmål...”*

Enligt lärarna distanserar sig alltså de assyriska/syrianska ungdomarna från andra etniska grupper på skolan. De menar att de assyriska/syrianska ungdomarna håller ihop, går i klunga och utesluter andra, delvis genom språket – genom att tala sitt modersmål. På vilket *sätt* tycker lärarna på Ronnaskolan att det är problematiskt att de assyriska/syrianska ungdomarna distanserar, ”isolerar” sig? Vilka är orsakerna till att ungdomarna distanserar sig, håller ihop med den egna etniska gruppen? Gör de assyriska/syrianska ungdomarna detta medvetet eller omedvetet?

”De assyriska/syrianska barnen är ändå accepterade av de svenska barnen på skolan, det är inte så att det ligger något i luften även om man håller sig till den egna gruppen” säger Birgitta. Birgitta tror inte att de assyriska/syrianska ungdomarna går i grupp, håller ihop

medvetet eller utesluter andra grupper genom att tala syrianska medvetet. De irakiska barnen, liksom de svenska barnen gör likadant belyser hon. Inger menar att det är helt naturligt att det blir så – att man känner trygghet i den egna gruppen. *”Det handlar mer om okunskap när de håller ihop, att man inte känner varandra så bra, har kännedom om varandras kulturer och där kanske vi som lärare inte kommit så långt med att integrera grupperna”* medger hon. Även Eva-Marie anser att det är fullt naturligt att barnen håller sig till sina ”grupper”: *”Det har också med tryggheten i det egna språket att göra, man känner tillhörighet med sina egna, med dem som har samma kultur, samma traditioner och samma språk som en själ.”* Det gäller alla etniska grupper menar Eva-Marie; de irakiska, assyriska/syrianska och även de etniskt svenska barnen på skolan.

5.1.2 Lärarna om de assyriska/syrianska ungdomarnas språkbruk

Den förändring som Birgitta har sett under åren mellan första- och andra generationens assyrier/syrianer är att första generationens assyriska/syrianska barn som bodde och växte upp i ett mindre segregerat Ronna behärskade svenska språket bättre och med större ordförråd än andra generationens assyrier/syrianer idag fast barnen är uppfödda och uppvuxna i Sverige. Andra generationens assyrier/syrianer har större tendenser att utesluta elever med annan etnisk bakgrund än svensk och andra minoritetsgrupper på skolan. De håller sig helst till den egna folkgruppen menar lärarna. En konsekvens av detta har varit att andragenerationen assyrier/syrianer helst talar sitt modersmål på skolan och att de på så vis via språket utesluter andra grupper – både lärare och elever. Boendeförhållandena och klassrumsförhållandena var annorlunda på den tiden eftersom Ronnaborna var mer etniskt blandade. Varför betonar lärarna vikten av att tala ”bra svenska”? Vad är ”bra svenska”? De assyriska/syrianska barnen är införstådda med vilket språk som gäller på skolan, det är majoritetsspråket – svenskan. De är också införstådda med att det är viktigt att tala som infödd svensk. De själva anser att de behärskar svenska språket väl. Här är de assyriska/syrianska barnen och lärarna oense. *”Många av de assyriska/syrianska eleverna tycker att de har flytet i språket, men de har ingen ‘djup’”* säger Birgitta. De klarar sig bra så länge det är vardagligt tal det är fråga om menar hon. *”Att man tjarar om svenskspråkets betydelse är för elevernas egen skull, vi vill att alla elever ska gå ut med grundskolan med godkänt betyg i svenska, så att de kan studera vidare”* påpekar hon. *”Många gånger säger de assyriska/syrianska barnen: jag kan svenska”* berättar Birgitta men hon menar att de bara kan vardagsspråket och inte tillräckligt bra svenska för att klara sig ute i samhället. Samtliga lärare jag intervjuat anser att man bör ställa högre krav på

att *alla* elever ska tala majoritetsspråket på skolan. Under ett spontant samtal i personalrummet på Ronnaskolan hävdar däremot spanskläraren att man *inte* kan ställa det kravet på elever med invandrarbakgrund. Hon menar att eleverna måste *vilja* lära sig svenskspråket och att det är först när eleverna är trygga med sitt språk och sin identitet som de förmår att göra det. Slöjdläraren betonar under detta samtal att majoritetsspråket bör gälla på skolan och under lektionstimmarna och att han inte ser någon fördel med att de assyriska/syrianska barnen talar sitt modersmål på skolan.³ ”Kan man bara lära ungdomarna att bli svenskar så kommer problemen att lösa sig” – denna typ av uppfattning dominerar på skolor idag menar Ålund (1997:79). Normen i svenska skolor är att ha ”rätt språk”, ”rätt kultur”. Denna uppfattning råder även på Ronnaskolan. Lärarna strävar mot homogenitet i språket – om de assyriska/syrianska barnen bara kan tala ”bra svenska”, ”rätt språk”, ”om alla talar svenska” så kommer de att klara sig tänker lärarna. Hotar de assyriska/syrianska ungdomarnas distansering via modersmålsspråket ”svenskarnas sätt att leva”, ”svensk kultur”? Är det i så fall det som lärarna upplever som problematiskt med språkdistanseringen?

En konsekvens av att eleverna väljer att inte tala svenska är att de inte kommer att utveckla ett ”rent språk”, att de kommer att klara sig i vardagen men inte i arbetet, ute i samhället menar Karina: ”*De blir mindre bildade helt enkelt och kommer att ha det svårare att klara sig...*”. Vidare menar Karina att det gäller för de assyriska/syrianska barnen att vidga sin omvärldsuppfattning och det genom majoritetsspråket, särskilt om de söker sig utanför Södertälje i framtiden.

Många assyriska/syrianska barn som behöver läsa *Svenska som andraspråk* (SVA) när de börjar på högstadiet gör motstånd, de tycker inte att de ska ha SVA-undervisning berättar lärarna. Även deras föräldrar tycker inte att deras barn ska ha SVA-undervisning enligt lärarna. Inger förklarar att det är för att de assyriska/syrianska barnen och deras föräldrar ser SVA-gruppen som ett ”B-lag”, en ”lågstatusgrupp”. Lärarna menar att syftet med SVA-undervisning är att uppfylla målen i kursplanen:

”Syftet med utbildningen i ämnet svenska som andraspråk är att eleverna skall uppnå en funktionell behärskning av språket som är i nivå med den som elever med svenska som modersmål har. Ytterst är syftet att eleverna skall uppnå förstaspråksnivå i svenska” (s 102)

---

³ Anteckningar från ett spontant samtal med lärare i personalrummet i Ronnaskolan 2006-03-15

Klasserna är oftast för stora och med majoriteten av assyrier/syrianer, det finns en del som behöver extra stöd för att lära sig svenska språket tillräckligt bra, menar Inger. SVA-undervisningen bör mer ses som en anpassad undervisning hävdar hon.

Maria Borgström (2004:40) belyser i sin artikel *Lärarens interkulturella kompetens i undervisningen* att Sjögren (2001) säger att man ofta framhäver det svenska språket – språket ses som en norm och som en del av svenskheten, som ett ideal. På så vis har lärarna en etnocentrisk syn på språket och har svårt att acceptera vissa avvikanden – det svenska språket, svenskheten utgör normen, det som lärarna utgår ifrån när de värderar andras språk. Dock gör varje kultur sina värderingar av vad som anses vara bra eller dåligt menar Borgström (2004:46). Den språkliga inläringen är av stor betydelse för individens socialisation och integrationen i den nya gruppen eller det nya samhället. Man kan säga att individen genom att lära sig ett språk införlivas i en bestämd kultur, utvecklar sig själv och samtidigt innesluts bland dem som talar samma språk menar Borgström.

Wellros (1998:155) belyser att människan genom språket som en gruppmarkör både kan innesluta och utesluta andra som inte har samma språk som en själv – något som de assyriska/syrianska barnen tycks göra – mer eller mindre omedvetet. Det gemensamma modersmålet skapar en positiv upplevelse av gemenskap och samförståelse, menar hon. Den stärker även den egna självbilden och självkänslan, samtidigt kan språket användas som ett sätt att dra gränser och att utesluta andra ur gruppgemenskapen hävdar Wellros. Hon menar också att språket kan vara ett sätt att markera samhörighet och kulturell gemenskap. Många assyriska/syrianska barn och ungdomar använder exempelvis kors – man kan säga att korset är en av flera symboler som används som identitetsmarkör och som ett tecken på grupptillhörigheten. ”*De elever som inte bär kors mobbas, förtrycks av syrianska barn på skolan... för syrianer är det viktigt att vara kristen och de som inte är kristna utesluts*” berättar hemkundsläraren.⁴ Enligt Wellros riskerar då kultur på sådant sätt att bli synonymt med etnisk tillhörighet (1998:153), Ronnabarn definierar sin etnicitet utifrån bland annat sin religion. Korset som icke-verbalt uttryck och symbol är ett sätt för de assyriska/syrianska barnen att uttrycka sig. Med korset markerar de sin samhörighet, konstruerar sin identitet.

---

⁴ Anteckningar från ett spontant samtal med lärare i personalrummet i Ronnaskolan 2006-03-15

5.1.3 Familjen och den egna kulturens påverkan enligt lärarna

Enligt samtliga lärare som ingår i studien är de första frågorna de assyriska/syrianska eleverna ställer till en lärare på skolan följande: *”Är du gift? Har du barn? Är du kristen?”* Normen hos assyrier/syrianer är att vara en kristen kärnfamilj menar lärarna; att vara gift och ha barn och *alltid* i den ordningen betonar dem. Enligt lärarna är det viktigt för de assyriska/syrianska barnen att man är kristen när man går i Ronnaskolan, både som lärare och som elev. *”De har lärt sig hemma att det är kyrkan som gäller, att man måste vara kristen... vi svenskar är inte lika starkt kristna”* påpekar Birgitta. Eva-Marie betonar att fenomenet ”Vi” och ”De” råder på skolan mellan eleverna när det gäller religionen. ”Vi” – är de kristna och ”De” är dem som inte är kristna. Lärarna menar att den egna familjen och kulturen har stor påverkan på de assyriska/syrianska barnens liv och tillvaro – och därmed även deras självuppfattning och handlingar.

Inger Nordheden, en grundskolelärare som arbetat på olika mångkulturella skolor i Botkyrka, belyser i sin artikel *Barn från olika kulturer berikar varandra* (1996) att tänkandet hos barn som har en annan etnisk bakgrund än svensk skiljer sig åt – att det för de barnen är familjen och den egna gruppen som är första prioritet, liksom Sjögrens (1993) teori – den *gruppcentrerade ideologin* inom vilken familjen har en viktig roll. I sin undervisning har Nordheden jämfört svenska barns och assyriska/syrianska barns sätt att se på kristen tro – även här kan hon se tendensen att prioritera gruppen/familjen.

Men något håller på att hända menar Karina, andra generationen av assyrier/syrianer idag har mer acceptans för den svenska kulturen: *”Om man berättar någonting så får man medhåll istället för tvärtom, exempelvis det här med att flytta hemifrån, idag tycker många assyriska/syrianska ungdomar att det är okej till skillnad från förr.”* Detta kunde Karina inte se förut, med den första generationens assyrier/syrianer menar hon.

5.2 Intervjun med de två etniskt svenska skolkamraterna

5.2.1 Hur uppfattas de assyriska/syrianska ungdomarna av etniskt svenska skolkamrater på skolan? – två svenska skolkamrater kommer till tals

Joakim och Emma bor ute i Enhörna och har tidigare gått i en helsvensk klass och skola, det vill säga en skola där etniskt svenska elever dominerar. Joakim och Emma var positivt

inställda till att börja i Ronnaskolan. Emma berättar att hon såg fram emot övergången till Ronnaskolan med blandade kulturer:

Jag tänkte typ att det skulle bli roligt, vi bor ju i Södertälje, det bor mycket invandrare i Södertälje så då vill man ta del av samhället liksom, man måste ju lära sig hur dom fungerar o så. (Emma)

Hon berättar också att vissa föräldrar till barn i klassen inte ville deras barn skulle gå i Ronnskolan för att det var så många ”invandrare” på skolan. Idag är många etniskt svenska föräldrarna nöjda med att de har låtit sina barn gå i Ronnaskolan eftersom deras barn trivs väldigt bra på skolan hävdar Joakim och Emma.

När man bodde ute i Enhörna, då hade man kanske inte så stor uppfattning av hur mycket invandrare det fanns här, sen när man kom hit så såg man ju det o man märkte då att de gärna höll sig till varandra o skulle spela o vara tuffa mot dom här nya svenskarna, men sen blev det ju bättre o bättre, *alla* ungdomar mognar så då eh... efter ett tag så började man umgås. (Joakim)

... de umgås mest med den egna gruppen. (Emma)

Jag tror att det har och göra med att syrianer ofta växer i ett område där det bor mycket syrianer och då byggs det upp fördomar och problemet är det att *alla* har fördomar problemet är att man inte ska agera efter fördomarna, det är väldigt vanligt att man gör så. (Joakim)

Så är det även gemenskap, de har något gemensamt. (Emma)

De assyriska/syrianska ungdomarna distanserar sig från andra grupper på skolan och på fritiden och detta missgynnar alla säger Emma. Joakim anser att det är naturligt att assyrierna/syrianerna håller sig till den egna gruppen och menar att denna tendens egentligen finns hos alla grupper på skolan. Han anser att det är boendesegregationen som är en av orsakerna till att de assyriska/syrianska barnen håller samman.

Jag tror inte att det har blivit så... ja det är klart det har lite med det att göra men inte så mycket att det är just syrianer eftersom många syrianer bor i området så har de gått i den här skolan sedan förskolan, då har de gått i samma klass. Men vi har kommit typ i 7: an, vi känner varandra bra och de känner varandra bra då umgås man med det gänget även om man pratar med dom så klart. (Joakim)

För att lyckas i samhället hävdar Joakim att de assyriska/syrianska ungdomarna måste ha en större social krets för att kunna komma långt i arbetslivet. Emma håller med Joakim och menar även hon att assyrierna/syrianerna måste umgås med personer utanför den egna gruppen och den egna sociala kretsen för att komma längre med sin utbildning och sitt framtida arbetsliv.

I Joakims och Emmas klass går det svenskar, syrianer och en elev från Brasilien. I klassrummet talas det mest svenska, det händer ibland att syrianerna småpratar med varandra på sitt språk, men det är inget som de svenska barnen retar sig på menar Joakim och Emma.

Vi respekterar att syrianerna ibland vill tala sitt språk, vi har inget emot det. (Joakim)

Joakim tycker att de assyriska/syrianska barnen gör sig väl förstådda, även om de ibland har lite brytning, det får man räkna med eftersom de bor i det område de gör menar Joakim. Att tala med en brytning behöver *inte* vara ett hinder för ett rikt språk konstaterar Kari Fraurud & Ellen Bijvoet i sin artikel *Multietniskt ungdomsspråk och andra varieteter av svenska i flerspråkiga miljöer* (2004:399) – dock blir majoritetssamhällets attityder till olika brytningar av betydelse, samt värderingar av olika etniska grupper. Här kan man säga att lärarnas yttranden om ”det rätta språket”, en ”bra svenska” blir av betydelse då de assyriska/syrianska barnen tolkar lärarnas uppfattningar – dessa tolkningar kommer i sin tur prägla, påverka de assyriska/syrianska självbilder och identiteter.

Joakim och Emma har följande uppfattningar av assyriernas/syrianernas kultur och ursprung:

Även om man kan uppfatta dom som det är ganska instängt ... eh... ganska hemma o så där så tror jag att det är mer livat än vad man tror, att *de* lever ganska normalt, att de kanske inte har samma möjligheter, att de har kommit hit och bor i samhället så kanske de inte har samma möjligheter som de som bott här länge att leva på samma sätt, även om vi är lika. (Joakim)

Ja det är ju inte så stor skillnad. (Emma)

Jag vet inte så mycket om vad det innebär att vara syrian. (Joakim)

De kommer väl från Turkiet? (Emma)

Jag tror att de kommer lite från överallt. (Joakim)

De är typ utspridda, de har typ språket gemensamt o gemensam kultur. (Emma)

Även Joakim och Emma hävdar, liksom lärarna, att de märker att det för assyrier/syrianer är viktigt att man är kristen. Emma upplever att ämnet religion och tro är ett laddat ämne hos assyrierna/syrianerna. Även Joakim och Emma tror att det beror på uppväxtförhållandena i hemmet.

Vi svenskar tar det inte på lika stor allvar det här med religion. Jag tror att dom typ växer upp så här o lär sig det från det dom är små. Vi *svenska* ungdomar har större valfrihet med vad vi vill göra och vad vi ska tro, det kanske den stora skillnaden eh o de galler även att behålla traditioner för deras barn. (Joakim)

Ja de *tror* ju, vi tror inte på samma sätt ju, vi får typ tro vad vi vill ungefär. (Emma)

för oss är det väl mer fråga om vad *vi själva* vill, jag tror vi har större valfrihet, de växer upp med det o växer man upp med det så är det så. (Joakim)

De kan ju inte välja alltid, dom blir *kristna*! (Emma)

Men det kan ju komma längre fram att de väljer typ... jag tror att det kan utvecklas mer o mer inom Sverige eh att ungdomar med invandrabakgrund har friheten att tro på det dom vill tro på. (Joakim)

Joakim och Emmas yttranden tyder på att de anser att assyriska/syrianska barn är mer styrda av den egna familjen och kulturen till skillnad från etniskt svenska barn som prioriterar den enskilda individen. Joakim förklarar att assyriska/syrianska barn och etniskt svenska barn uppfostras i olika traditioner; assyriska/syrianska barn i mer kollektivistiska traditioner och etniskt svenska barn i individualistiska traditioner. Paralleller kan dras till Sjögrens (1993) ideologier, som jag presenterat i början av studien, den *gruppcentrerade ideologin* respektive den *individcentrerade ideologin*. Ett kulturellt mönster som präglar mellanöstern och assyriska/syrianska folkgruppen är deras gruppcentrerade, kollektivistiska samhällssyn. I den västerländska världen präglas samhällstrukturen av individualistiskt mönster. Familjen karakteriserar den assyriska/syrianska samhällstrukturen, individen ska anpassa sitt liv och sina handlingar och relationer till de andra familjemedlemmarna (Sjögren, 1993).

Jenny Kallenstenius (2004) redogör i sin studie *Kyrkan mitt i byn? En studie om religionens betydelse i Södertälje* hur kyrkan, som har fått representera folkgruppen assyrier/syrianer under en lång tid, utgör en identitetsmarkör för folkgruppen. Religionen erbjuder assyrierna/syrianerna grunden för deras identitet och genom den får folkgruppen sin relation, grundläggande villkor för sin existens konstaterar Kallenstenius.

Assyrierna/syrianerna har utvecklat "ett samhälle i samhället" belyser Parszyk (2002:32). Hon refererar till Andersson (1983) som enligt henne menar att den syriskortodoxa kyrkan i viss mån bidragit till att denna grupp har utvecklat "ett samhälle i samhället" – kyrkan hade en central samhällsroll inom den assyriska/syrianska minoriteten i Turkiet, det spelar även en viktig samhällsroll för assyrierna/syrianerna i Södertälje.

5.3. Intervjuerna med de assyriska/syrianska ungdomarna

5.3.1 De assyriska/syrianska ungdomarna om sitt språkbruk

De assyriska/syrianska barnen är införstådda med vilket språk som gäller på skolan och i klassrummet. De betonar vikten av att man ska tala svenska i klassrummet och att svenska språket är viktigt för att man ska göra sig förstådd och klara sig i samhället.

När lärarna säger till så talar vi svenska typ en minut sedan skiftar vi till syrianska igen. Vi tänker inte på att vi gör det. (Janet)

De assyriska/syrianska ungdomarnas utsagor tyder på att de talar syrianska i klassrummet och på skolan mer omedvetet.

Vi bor i Sverige går i en svensk skola, alla måste förstå vad vi säger, det är viktigt att ingen ska känna sig utanför. (Jakoub)

Det som de assyriska/syrianska eleverna dock upplever som orättvis behandling är exempelvis när de får tillsägelser av lärarna att vara tysta i klassrummet även när de pratar svenska och att de etniskt svenska eleverna i klassen lättare kommer undan med att de pratar eftersom de talar lugnare och tystare.

Lärarna tycks inte förstå att vi pratar så här, vi pratar på olika sätt. (Merissa)

Sandra umgås mest med assyriska/syrianska kompisar, både på skolan och på fritiden, men pratar mest svenska. Även hemma är det svenskan som dominerar. Andra assyrier/syrianer på skolan uppfattar Sandra som en ”svikare” eftersom hon inte talar sitt modersmål, utan ”spelar” något hon inte är menar de berättar Sandra. Hon säger att de assyriska/syrianska skolkamraterna inte gillar att hon talar svenska med dem när de själva talar syrianska med henne.

Jag känner mig mest trygg med svenskan, jag vet inte varför det är så, även mina kusiner och släktingar som besöker oss tycker inte om att jag svarar dem på svenska. (Sandra)

Sandra upplever också att lärarna är orättvisa mot assyrier/syrianer i klassrummet:

Det som kan kännas orättvist i klassrummet är när svenskläraren markerar på ett eller annat sätt att man inte är svensk hur mycket man än försöker. (Sandra)

Sandra exemplifierar: om hon och en etnisk svensk i klassen har glömt att sätta punkt i texten så får den andra tjejen inte dåligt omdöme för det:

Ja men ”Johanna” kan det här säger läraren då till sitt förvar. (Sandra)

Sandra menar att läraren förutsätter att ett etniskt svenskt barn *kan* svenskans skrivregler, även om denne skriver fel, bara för att han/hon är etnisk svensk och att barn med annan etnisk bakgrund än svensk *behöver lära sig* språkreglerna. Sandra berättar att hon gjort många tester i svenska språket för att övertyga svenskläraren att hon inte behöver gå i SVA-gruppen och att hon har haft bra resultat på alla tester. Men ändå tycks svenskläraren inte komma över sin osäkerhet när det gäller Sandras språkfärdigheter i svenskan.

Jag blir så irriterad när jag blir jämförd med svenskar av mina lärare. (Sandra)

Kamil berättar att hans svenska har utvecklats sedan årskurs 7 då många etniskt svenska elever började i klassen. Även Merissa håller med att hennes användning av svenskan har utvecklats. Dock tycker Merissa inte att hon talar tillräckligt bra svenska. Merissa argumenterar för vikten att bevara sitt modersmål, hon ser modersmålet som en del av sitt ursprung. Samtidigt som hon har utvecklar sina språkfärdigheter i majoritetsspråket tycker hon sig bli allt svagare i det egna språket, modersmålet.

Vi talar så konstigt nu vi blandar syrianska och svenska. (Merissa)

Kamil håller med:

Ja... vi tappar modersmålet. (Kamil)

Jag läser hemspråk, jag tycker det är väldigt viktigt, ... alltså vi säger att vi är syrianer men vi tappar vårt språk... det här är viktigt, vårt språk är ett gammalt vad heter det här som vi skriver... bibelspråk... jag tycker det är viktigt att kunna det för att sedan föra vidare till ens barn. (Merissa)

Ja ja ja (ironiskt)... nee onödigt tycker jag... vi bor i Sverige vad ska vi göra med bibelspråket (Kamil)

Skriftspråket i assyriska/syrianska kallas *kthobonoyo* och används nämligen bara i kyrkan. *Kthobonoyo* skiljer sig markant från talspråket som kallas *syryoyo* (syrianska). De flesta assyriska/syrianska barn och ungdomar i Södertälje behärskar inte skriftspråket utan använder sig bara av talspråket. Kamil menar att han inte ser någon mening med att behålla skriftspråket i sitt modersmål eftersom skriftspråket endast används i kyrkan, han anser att det är mycket enklare att läsa och förstå svenskan. För Merissa är modersmålet en viktig del av den egna kulturen, identiteten och menar att språket måste hållas vid liv. Merissa har därför läst syrianska i kyrkan i ett år och har numera även modersmålsundervisning på skolan. Men Kamil håller inte med på den punkten och menar att han visst kan behålla sin kultur och identitet även om han inte behärskar *kthobonoyo*.

Och? Ska du glömma helt plötsligt din kultur då? Då kan du lika gärna bli svensk (Merissa)

Nej, jag kan visst behålla min kultur, identitet om jag inte kan Bibelspråket. (Kamil)

Jakoub och Gabriel anser också att det är viktigt att kunna sitt modersmål. Jakoub har själv läst syrianska, *kthobonoyo* i två år. Han tycker att det är viktigt att ursprungsspråket lever kvar och att man har ett ansvar att föra vidare sitt språk till sina barn. Janet håller med:

Det blir fel om vårt språk försvinner det är viktigt med familjens språk. (Janet)

Janet är väldigt självsäker tjej och anser att hon behärskar svenskspråket väl. Det var när hon var yngre som hon tyckte att det var svårt med svenskan.

Det var svårt att läsa lika fort som alla andra i klassen och hänga med i samma takt. (Janet)

Gabriel umgås mest med assyrier/syrianer på skolan och talar därför mer syrianska med dem. På fritiden umgås han mer med svenskar då han spelar fotboll och där är det svenskan som gäller eftersom det finns olika nationaliteter i laget. Gabriel berättar att hans föräldrar behärskar svenska språket bättre än han själv och hävdar att det har och göra med att det bor så lite etniska svenskar i det område han bor och att han umgås för lite med etniska svenskar på skolan och på sin fritid.

5.3.2 Hur de assyriska/syrianska ungdomarna tror att de uppfattas av etniska svenskar?

De assyriska/syrianska ungdomarna tycker att de är accepterade som etniska svenskar på skolan, av både lärare och skolkamrater – även om de kan uppfattas som högljudda förklarar de. Kamil säger att det är mer i mötet med etniska svenskar utanför Södertälje som han kan känna att han inte är accepterad. I stockholmsområden kallas han för invandrare och det tycker han låter mer rasistiskt.

Svenskar i Södertälje har mer lärt känna oss, vilka människor vi är... de accepterar oss... man känner sig omänsklig när man kallas för invandrare, vissa säger det på ett sätt så att man blir arg. Man känner sig omänsklig, smutsig. Många svenskar utanför Södertälje är rädda för oss tror jag, de tycker att vi förstör Sverige. (Kamil)

Kamil menar att man känner sig som rasisterna tänker om en. "När människor bemöts av en homogen massa tenderar också dessa stigmatiserande att formas efter den stereotypa bild de bemöts av" hävdar Ålund (1997:81) i sin bok *Multikultiungdom. Kön, etnicitet, identitet*. Hon belyser att andra generationens invandrare fortfarande kallas "invandrare" idag fast de är svenskar snarare än invandrare. Enligt Ålund är beteckningen "invandrare" en ytlig kategorisering som lätt får en negativ funktion genom att den uppmålar bild av en homogen grupp av i grunden specifikt annorlunda människor. Begreppet invandrare är negativt laddat, med förställningar om oförmåga till kulturell anpassning säger hon (1997:81). Mycket av deras identitetsarbete handlar om upplevelser av utanförskap. Vi har hamnat i en situation där sociala ojämlikheter förvrängs till kulturella olikheter. Gränser skapas – gränser som är symboliska och faktiska; boendesegregationen är ett sådant exempel. "Invandrare" klumpas ihop till en kollektiv problematisk grupp.

Man känner sig sårad, man blir arg. Det känns som att de inte kan sätta sig in i vår situation, det är jobbigt när man tänker efter, vi har inget land, ingen identitet det fattar ingenting... (Merissa)

Janet tror också att etniska svenskar utanför Södertälje är mer negativt inställda till assyrier/syrianer än etniska svenskar i Södertälje. Det kan bero på att etniska svenskar utanför Södertälje inte känner en menar ungdomarna.

Forskarna Anders Lange & Charles Westin (1981) som sammanställt psykologisk och sociologisk forskning i sin bok *Etnisk diskriminering och social identitet* drar slutsatsen att en individ i identitetsskapandet definierar sig själv med hjälp av andra – den egna gruppens tankesätt och levnadssätt utgör normen – det som anses vara det enda rätta menar de. Den hållningen kallas etnocentrism förklarar Lange & Westin (1981). De egna normerna fungerar därför som måttstock även för andras beteende och deras sätt att vara. Värt att lyfta upp är att normerna är socialt inlärd, de assyriska/syrianska barnen har med andra ord socialiserats in i detta beteendemönster.

Det finns en tydlig koppling mellan kultur och sociala identiteter belyser Wellros (1998:118). Enligt Wellros innefattar kultur språk, tankemönster och värdesystem och social identitet de sätt på vilka andra identifierar eller definierar en individ i termer av breda, allmänt accepterade, sociala kategorier eller attribut såsom kön, ålder, yrke, etniskt ursprung, nationalitet eller religiös bekännelse (1981:186). Och i detta finns ett *Vi-och-De*-tänkande menar Wellros. Man har en etnocentrisk syn på "De andra", det vill säga "De andras" beteende tolkas utifrån vad man själv lärt sig att betrakta som rätt och fel, normalt och avvikande. "Vi" är vad "De" inte är (Wellros, 1998). "Det som är annorlunda är okänt för en själv och skapar just därför en osäkerhet och otrygghet" menar Wellros (1998: 173).

SV/SO-läraren Karina som har arbetat på Ronnaskolan sedan år 1977 menar att hon har sett fenomenet "Vi" och "De" under alla år som hon har arbetat på skolan, det är bara grupperna som har ändrats menar hon: "*Från början var det fördomar mellan finskar och svenskar, då finskarna etablerade sig kom syrianerna – det blev någon form av katten-på-råttan-råttan-på-repet, det handlar inte egentligen om syrianerna i sig idag utan det handlar om makten om territorium, om vilka som leder och vilka som kommer senare*" säger Karina.

Det finns en stark motsättning mellan irakiska och assyriska/syrianska barn på Ronnaskolan berättar lärarna på Ronnaskolan. Lärarna anser att det är ett "Vi" och "Dom" mellan de

irakiska respektive de assyriska/syrianska barnen av religiösa skäl. De assyriska/syrianska barnen tror att de irakiska inte är kristna utan muslimer och därför uppstår dessa motsättningar mellan de olika grupperna hävdar lärarna. ”*Det handlar om att alla elever med olika traditioner, olika bakgrunder måste mötas och här har vi inte riktigt lyckats än*” erkänner Inger.

Kamil förklarar:

Syrianerna är rädda för att irakierna ska ta över Södertälje. Jag tror inte att det är så på andra ställen i Sverige. Syrianerna har dominerat i Södertälje och nu kommer irakierna och då känner sig syrianerna hotade. (Kamil)

Jakoub betonar vikten av att vara kristen på skolan.

För min del är det viktigt att man är kristen... det är vad jag har lärt mig i alla fall. (Jakoub)

Janet håller inte med Jakoub:

Det har och göra med hur man har uppfostras hemma, om man har lärt sig att det är viktigt att man är kristen så tar man som barn efter... jag själv tycker inte det är viktigt men jag kan förstå att muslimer väljer att inte gå i Ronnaskolan. (Janet)

Sandra berättar om en muslimsk lärarkandidat på skolan – hur assyriska/syrianska elever ändrade på sitt förhållningssätt till henne så fort de fick veta att hon var muslim. Sandra förklarar att man som assyrisk/syrian elev inte var elak mot henne utan bara betedde sig annorlunda gentemot henne eftersom man som assyrisk/syrian har en dålig bild av muslimer som har sin grund i assyrisk/syriansk historia, då muslimer förföljde och förtryckte kristna i ursprungsländerna.

5.3.3 Mötet med *Den andre* – *Vi* och *De andra*

I mötet med *Den andre*, i samspel med andra kan individen bygga upp sin identitet menar Borgström (2004). Konfrontationen med det ”annorlunda” gör att individen måste ”välja sida” – veta var han/hon står, vem han/hon är i relation till *Den andre*. En individ som utsätts för situationer där identiteten ifrågasätts känner ett behov av att veta vem han/hon är för att känna sig trygg menar författarna. När de nått insikt om sig själva är de benägna att ta till sig den andres sätt att vara och vägen dit är genom erfarenhet, möte med ”den andre” menar de.

På högstadiet i årskurs 7 sätts nya klasser samman i Ronnaskolan. Skolan mottar elever från Vallaskolan i Enhörna, Helenelundskolan i Lina, två skolor där majoriteten av barnen är

etniska svenskar. Det är egentligen först på högstadiet som Ronnabarnen kommer i kontakt med etniskt svenska barn och Enhörnabarnen möter barn med utländska bakgrunder. På de lägre klasserna på Ronnaskolan är majoriteten av barnen i klasserna assyrier/syrianer. På Vallaskolan har de flesta barnen etniskt svensk bakgrund. De ursprungliga klasserna från Ronnaskolan och Vallaskolan samt Helenelundskolan splittras och därmed bildas nya etniskt integrerade klasser när barnen börjar på högstadiet. Det är också då som motsättningar mellan eleverna oftast uppstår, men efter tid utvecklas relationerna mellan eleverna berättar ungdomarna. I mötet med ”den andre” berättar ungdomarna att de upptäcker att man är på olika sätt, att man talar och skämtar på olika sätt.

Det blir typ konstigt... om jag berättar om något som syrianer gör, då ser de konstigt så här, en syrian förstår, håller, så jag kan inte prata om allting med en svensk som med en syrian. Jag tror att de också ... eh... typ det går inte. (Kamil).

Det finns *vissa* som är intresserade, som visar intresse Wow säger de har ni det så här och dom är intresserade. Men alltså jag har svårt att se mig själv med svenskar, alltså...Det kan bero på olika saker... (Merissa)

Merissa blir alltid konstig med svenskar, talar konstigt och betar sig konstigt ... nej men du känner dig mer trygg med syrianer. (Kamil)

Ja, speciellt vår klass talas det mycket syrianska i klassrummet sedan ettan till sexan har vi bara haft syrianer så det har varit svårt för oss. (Merissa)

Bara syrianer inte en enda svensk. (Kamil)

Alltså det har svårt när man direkt börjat högstadiet att blanda sig med svenskar. (Merissa)

Janet förklarar att etniskt svenska barn och assyriska/syrianska barn lever på olika sätt, att hon själv exempelvis är väldigt mycket hemma och hjälper till i hushållet. Att gå på ”krogar” exempelvis kommer inte i fråga hemma hos henne, det gör det hos ”svenska familjer” säger hon. Det finns föreställningar hos de assyriska/syrianska barnen om vad som är ”typiskt svenskt” och ”typiskt assyriskt/syrianskt”:

Det finns de syrianer som är mer som svenskar, de umgås inte så här med sitt folk de är mer som svenskar, de betar sig som svenskar. (Janet)

Att assyrier/syrianer går i grupp, håller ihop i klassrummet och utanför skolan håller Sandra med om, själv umgås hon med alla i klassen, både svenskar och assyrier/syrianer. Men på fritiden umgås hon mest med assyrier/syrianer. Alla är på något sätt förlorare om man inte ”blandar sig” och umgås med alla menar Sandra. Janet anser att man bör umgås med alla, blanda sig mer så att man förstår hur andra lever och har det, så att man lär sig om andras

kulturer också. På Sandras förra skola, Helenelundskolan fanns det bara två assyrier/syrianer i hennes klass, även då umgicks Sandra med alla:

Jag tänker typ inte på att ja hon e syrian och hon e svensk o så jag bara är med alla... Det spelar ingen roll för mig, jag kan vara med alla...(Sandra)

De assyriska/syrianska ungdomarna förklarar att de umgås med den egna folkgruppen för att det känns mer tryggt.

Det är så, svenskar går tillsammans och syrianer går för sig man går med sin... eh... ras kan man säga det går inte o säga ras men ja... sin grupp alltså. Man känner sig mer trygg med sin grupp...(Kamil).

Kamil förklarar att man känner sig tryggare med den egna folkgruppen för att man har gemensamt språk, gemensam kultur och levnadssätt. Även Merissa tycker att det är tryggare att umgås med den egna folkgruppen. Merissa menar att även etniska svenskar känner sig mer trygga med den egna gruppen.

Jag tror att svenskarna förstår... vi känner oss osäkra o svenskarna känner sig mer osäkra med att umgås med oss, vi är typ högljudda, vi svär o vi bråkar. (Merisssa)

Sandra exemplifierar:

Om jag frågar "Anna" om klockan så svarar hon inte även om hon har klocka, hon funderar på om hon ska svara eller inte... jag vet inte jag tror att svenskar tror att om man frågar dem någonting så tror de att man gör det för att provocera dem. (Sandra)

Kamil tror inte att man håller sig till den egna gruppen omedvetet:

Det är typ som magnet man dras till den egna gruppen man tänker inte på att man gör så det är inget illa menat. (Kamil)

Merissas förklaring till varför man isolerar sig från omgivningen är följande:

Anledningen till det här att vi håller oss till oss till syrianer det är för att vi bor i Ronna o Södertälje alltså vi är många syrianer här om det inte hade varit så tror jag inte att det skulle bli så här vi skulle ha varit blandade... när jag åker till Jönköping hos min farbror då är det en mycket stor skillnad de (syrianerna) är blandade med svenskar där för det finns inte så många syrianer där... (Merissa)

Merissa uttrycker en önskan att integrera både den svenska och den assyriska/syrianska kulturen att lära känna den "svenska kulturen" mer. Hon förklarar att umgänget med svenskar idag stannar i skolan.

De vänner jag umgås med, mina vänner e syrianer men i klassrummet brukar jag sitta med svenskar de är trevliga när vi pratar med om alltså de är typ som Kamil, men jag har svårt att gå ut med dem på fritiden o så det stannar typ i skolan men det vore trevligt att umgås med dom även på fritiden. (Merissa)

Alla förlorar på att vi gör så här tycker jag, vi har ju så här bra kultur vi umgås inte med svenskar så mycket men jag tror att de vill veta mer om oss... jag brukar säga jag tar det bästa från min kultur och det

bästa från svenskarnas kultur svenskarna har också bra kultur... det är det i för sig vi vill inte o de vill inte... (Merissa)

Kamil tycker också att man borde umgås mer med svenskar än vad man gör idag.

5.3.4 Att sätta ord på vem man är

I sin studie av assyriska/syrianska elevers skolliv från förskolan till årskurs 9 drar Ing-Marie Parszyk (2002) i sin bok *Yalla det är bråttom* bland annat följande slutsats: de assyriska/syrianska barnen lever i två världar; skolans värld och hemmets, föräldrarnas värld som står i klara motsatsförhållanden till varandra.

Kamil, Merissa Jakoub och Gabriel berättar att de känner sig mer som assyrier/syrianer än som svenskar, de utvecklar en identitet närmast föräldrarnas, den egna kulturen. De längtar även till föräldrarnas ursprung, önskar att de någon gång skulle resa till föräldrarnas ursprungsländer för att se hur de levde och hade det. Merissa berättar att hon känner sig mindre trygg, osäker med etniskt svenska kamrater eftersom man har helt olika kulturer säger hon.

Jag själv har typ svårt att umgås med svenskar och jag känner mig inte säker (självssäker, trygg?) med dem (svenskarna)... det är kanske för att vi har olika kulturer. (Merissa)

Merissas föräldrarna är strikta med att Merissa inte får tappa sin identitet, språk och traditioner samtidigt som hon förklarar att de är öppna för den svenska kulturen, svenska värderingar. Hemma måste Merissa prata syrianska berättar hon och att det är svenskan som gäller på skolan. Merissa förklarar att hon känner sig mer som assyrisk/syrian än som svensk eftersom hon är uppvuxen som assyrisk/syrian säger hon. Merissa umgås mest med assyrier/syrianer på skolan och på sin fritid men hon uttrycker en önskan att umgås mer med svenskar.

Jag skulle gärna vilja umgås med svenskar och vill lära känna deras kultur mer. (Merissa)

Janet umgås mest med assyrier/syrianer, både på skolan och på sin fritid. Hon förklarar att hon känner sig både som svensk och assyrisk/syrian; att hon har mer frihet än ungdomar i Syrien, Libanon och Turkiet, men att hon förstås har sina assyriska/syrianska regler och gränser. Hon uttrycker dock en kluven bild av sin identitet. Å ena sidan säger hon att hon känner sig både som svensk och assyrisk/syrian å andra sidan uttrycker hon att hon utvecklar en identitet närmast den svenska kulturen.

Jag är svensk med invandrarbakgrund asså jag är född här, mina föräldrar i Turkiet men jag är mer åt det svenska hållet. (Janet)

Sandra känner sig mest som assyrisk/syrian fast hon talar mer svenska än syrianska. På fritiden umgås hon mest med syrianer. Sandra är en självständig assyrisk/syriansk tjej som är trygg i sig själv och kan därför vara med alla, både syrianer och svenskar, utan att hennes ”egen identitet” rubbas. Hon ser inte sig själv som de andra assyrierna/syrianerna på skolan, heller inte som alla svenskar på skolan påpekar hon. Hon förklarar att hon är ”på sitt sätt” och att nationaliteter för henne inte spelar så stor roll.

Av de assyriska/syrianska ungdomarnas utsagor kan man konstatera att det inte är språkfärdigheterna i svenskspråket som är avgörande om de assyriska/syrianska ungdomarna identifierar sig som svenskar eller ej.

På skolan kallas de assyriska/syrianska barnen för assyrier/syrianer men också för turkar berättar de. Ungdomarna berättar att de ständigt får förklara skillnaden mellan turkar och assyrier/syrianer:

De fattar inte att bara för att våra föräldrar kommer från Turkiet så tror det att vi är turkar. Det är som att säga att vi är muslimer o vi är inga muslimer! (Merissa)

De assyriska/syrianska barnen frustration över att kallas för turkar har sin grund i de egna föräldrarnas skildringar av muslimerna i hemländerna berättar barnen.

Ungdomarna menar att det är svårt att förklara vad det innebär att vara assyrisk/syrian, vilka assyrier/syrianer är eftersom man inte har ett land att referera till.

Eller så tror de att vi är araber eller irakier om vi säger att våra föräldrar är från Syrien eller Irak de fattar inte... det blir svårt att förklara det här när man inte har ett land. (Kamil)

De assyriska/syrianska ungdomarna upplever och uppfattar lärarnas förhållningssätt till assyrier/syrianer på olika sätt.

Jag tror inte lärarna förstår oss, vårt språk, kultur och traditioner, men de respekterar oss. (Kamil)

Janet däremot anser att lärarna på skolan verkligen förstår assyrier/syrianer, hur assyrier/syrianer lever. Hon upplever att lärarna på skolan har en väldigt positiv inställning till assyrier/syrianers kultur och levnadssätt.

Samtliga assyrier/syrianer som ingår i studien känner att Sverige är hemlandet för dem, eller snarare att Ronna känns som mest hemma för dem. Så här säger Merissa:

Ronna är som Midyat det är vårt land eller så. (Merissa)

Samtidigt uttrycker en del av ungdomarna att de längtar till de platser som föräldrarna bodde – inte för att bo där men för att se hur föräldrarna bodde och hade det.

Jag vill inte bo där för det är så mycket muslimer där. (Kamil)

5.3.5 I Vår Familj och *De andras* familj

Den unga generationen av assyriska/syrianska barn har inget hemland att återvända till och de har därför ett starkt behov att hitta egna vägar in i det svenska samhället. Familjen används som en identitetsmarkör belyser Annick Sjögren (1996) i sin artikel *Föräldrar på främmande mark*. ”Begreppet familj är den flagga som symboliserar bandet till det syrianska” skriver hon i (1996: 241) ungdomarna är stolta över sin starka familjekänsla som de gärna presenterar som typisk för assyrier/syrianer.

Det här med familjen är en stor skillnad mellan svenskar och syrianer, hos syrianer håller släkten mycket ihop, det är typ så att du sitter fast. (Kamil)

Ja släkten är allt. (Merissa)

Alla svenskar splittrar sig vid tidig ålder o vissa de pratar inte med varandra... det var en som inte pratade med sin bror på flera år. När han berättade det såg jag väldigt konstigt på honom... Man ska hålla sig som en familj. (Kamil)

Men svenskar har det inte så, när barnen växer upp så flyttar de hemifrån, föräldrarna (till svenska barn) tänker typ: ”när ska de flytta”. Vi syrianer brukar ta hand om morsan, typ när hon blir gammal, man tar hand om henne *Yagni*⁵ svenskar brukar lämna in sina föräldrar på ålderdomshem... Svenskar träffas inte så mycket, jag menar typ vi har alltid *c´wate*⁶ hos min *dade*.⁷ Vi träffas nästan varje dag, De träffas typ någon gång om året. (Merissa)

Ja, svenskar är kalla, kanske är det taskigt o säga så men du förstår vad jag menar. (Kamil)

Men Merissa berättar att hon också ser nackdelen med ”pressen” från den egna familjen och kulturen.

Jag tycker att det är press på en, men sen så tror jag att det här med tjejer i den syrianska kulturen, det kan vara jobbigt ibland, nästan allting hänger på oss, städning o så, hos svenskar är det mer jämställd. (Merissa)

---

⁵ *Yagni* är ett syrianskt ord som kan översättas med svenskans ”typ”

⁶ *C´wate* är ett syrianskt ord som betyder ungefär som ”familjen, släkten träffas och pratar”

⁷ *Dade* är ett syriansk ord som betyder farbrors fru

Men det håller sakta men säkert på att förändras menar Kamil och Merissa – att det börjar bli mer jämställt mellan tjejer och killar i samband med den yngre generationen. Allt fler killar börjar hjälpa till i hushållet hävdar Kamil.

5.4 Integration och framtidsvisioner

5.4.1 Försök till integration i klassrummet?

Karina och Eva-Marie ser de olika bakgrunderna som en tillgång i undervisningen. Att eleverna har olika sätt att se på saker och ting gynnar alla elever menar de. Särskilt i SO:n försöker lärarna ta in elevernas bakgrunder, kulturer in i undervisningen. Birgitta berättar att de under SO-lektionerna låter de assyriska/syrianska barnen att berätta om sin tro, traditioner etc. *”Men oftast är det mest fokus på svenska värderingar”* erkänner Eva-Marie. Karina medger att det är viktigt att bejaka alla barnen. Hon berättar hur hon alltid försöker skapa dialog med eleverna genom frågor som: hur tänker ni? Hur gör ni? Hur firar ni påsk? Det finns en öppenhet mellan Karina och de assyriska/syrianska eleverna berättar hon: *”De assyriska/syrianska barnen vill alltid berätta, och är ej rädda att fråga någonting... jag tar mig alltid tid att lyssna på dem.”* Inger och Karina berättar om en ”värme” och ”närhet” som de finner speciellt hos den assyriska/syrianska gruppen. *”De tycker om vuxna, de vill alltid prata mycket med en och det känns bra”* säger Karina. Även Eva-Marie pratar om ”värmerna” hos de syrianska barnen. *”Vanligtvis är tonåringar emot vuxna och vuxnas regler men när det gäller de assyriska/syrianska barnen är det precis tvärtom, de söker alltid kontakt med vuxna”* berättar Eva-Marie.

Genom att systematiskt gruppera, det vill säga låta grupperna överskrida intellektuella, könsmissiga, sociala och etniska grupper, när eleverna arbetar tillsammans i klassrummet försöker Birgitta integrera de olika ”grupperna” i klassen. Studieresor brukar också utveckla kontakten mellan olika grupper menar Birgitta, för då lär känna eleverna varandra bättre. Även Eva-Marie grupperar systematisk i klassrummet. Hon betonar vikten av att alla elever någon gång arbetar med alla i klassen, hon menar att det är viktigt att eleverna får sätta sig in i andras sätt att leva och tycka.

5.4.2 Framtidsvisioner och hinder

Merissa tror att det kommer att den assyriska/syrianska kulturen och traditionerna kommer att förändras inom tio år i samband med den yngre generationen som växer upp i Sverige och svenska skolan. Hon förklarar att många assyrier/syrianer redan idag har börjat ta del av den ”svenska” kulturen och att det både har sina för- och nackdelar. Att fler och fler assyrier/syrianers äktenskap slutar i skilsmässa ser hon som ett typiskt ”svenskt” fenomen. Paralleller kan dras mellan det som Merissa säger och Birgittas yttrande om assyrier/syrianer i Ronna som håller starkt om sina traditioner:

Om jag gifter mig med en svensk i Ronna så skulle det inte funka men i Skåne då skulle det funka! Här i Södertälje är traditionerna mycket starkare, vi är många som håller vi dem, på andra ställen är det mer blandat där skulle man kunna gifta sig med en svensk utan att någon (släkten, familjen) blandar sig i så mycket. (Merissa)

Även Kamil håller med att assyrier/syrianer i Ronna håller strikt vid sin kultur och ursprung jämfört med assyrier/syrianer på andra platser i Sverige.

Sandras har alltid drömt om att bli revisor. Det som hon kan se som hinder för sina planer kan vara att föräldrarna inte låter henne flytta till andra platser för att studera. Merissa drömmer om att bli advokat och här kan hon känna att språket kan vara ett hinder – att hon inte behärskar svenska språket tillräckligt bra. Andra hinder kan vara giftermål – om hon gifter sig för tidigt. Kamil planerar att arbeta med datorer i framtiden och han ser inga hinder för sin dröm. Även Janet är optimistisk inför framtiden, det kommer att gå bättre för henne än det har gjort för hennes föräldrar menar hon eftersom hon är född och uppväxt i Sverige och behärskar svenskspråket väl och har möjligheten och viljan att utbilda sig. Jakoub vill arbeta i en bank i framtiden och Janet vill förverkliga sin pappas dröm och bli tandläkare – de ser heller inga hinder med sina framtidsplaner, ”vill man så kan man” anser de. Gabriel vill bli polis och är orolig för att språket kan vara ett hinder för hans yrkesdröm. Enligt Karina kommer de flesta assyriska/syrianska barn att lyckas med att få jobb. *”Det har visat sig att de lyckas även om de inte har språket, de söker jobb hos familjen, släktingar, syrianerna tycks ha ett stort kontaktnät vilket är till deras fördel, man finner alltid någon form av stöd hos familjen och de flesta studerar vidare idag, de har mål och det känns kul”* säger Karina. Birgitta anser att de assyriska/syrianska barnen kan nå långt under förutsättning att samhällets attityder och föreställningar om assyrier/syrianer ändras.

6 Slutdiskussion

De kulturer, språk och rötter barnet växer upp med sätter spår och påverkar vilka identiteter som formas hos individen. Även interaktion och annan social aktivitet formar deras identiteter. De assyriska/syrianska ungdomarna som ingår i studien har liknande erfarenheter – de växer upp i samma omgivning, i ett och samma bostadsområde med liknande språkvanor och traditioner. De träffar människor som liknar dem själva i många avseenden – de är födda på samma plats och bor på samma ort, de känner sig därför också trygga i denna gemenskap.

Hur finner vi en rättvis tolkning av de assyriska/syrianska ungdomarnas distansering? Eller snarare hur finner vi en rättvis tolkning av deras segregation? Strävan efter att hålla familjen, den etiska gruppen och gemenskapen samlad är central hos de assyriska/syrianska ungdomarna. I deras värld har segregationen därför upplevts både som positiv och negativ – bostadsområdet dominerar av assyrier/syrianer, de kan överallt kommunicera på sitt modersmål, känna sig trygga med familj och grannar med samma etniska grupp. Att ”isolera sig” från omgivningen, från svenska samhället för att skapa ”trygghet” har sina konsekvenser, sitt pris – det finns tendenser att dessa områden upplevs som problemfyllda och att föreställningar om att invandrade personer som koncentrerar sig till en och samma plats, område inte vill integrera sig skapas menar ungdomarna.

De assyriska/syrianska ungdomarnas position i samhället består av det som Condon & Yousefs (1975) i Wellros (1998) kallar *ömsesidigt beroende* – de assyriska/syrianska ungdomarna har en särskild position i samhället med stöd av sina olika gruppstillhörigheter. Tendensen att vara ”någons någon”, en dotter, son, syster och medlem i en släkt, som Wellros lyfter upp, kan jag se hos de assyriska/syrianska barnen – man är en individ i relation till andra individer, man måste anpassa sig den egna gruppen. Identiteten är på så vis, liksom Wellros hävdar, förknippad med kön, ålder och ens position i familjen. I de assyriska/syrianska ungdomarnas kultur där ömsesidiga relationer och oberoenden mellan människor värderas högt har självförverkligandet, bildandet av den egna identiteten därför en viktig roll eftersom umgänget med släkt och vänner ses som värdefullt och prioriteras, som Condon & Yousefs (1975) i Wellros (1998) hävdar. I Ronna är sammanhållningen mellan assyriska/syrianska ungdomarna stor, en stor del av sin identitet får de genom sin relation till *De andra* – de som inte är assyrier/syrianer.

Under årtusenden har folkgruppen lyckats bevara sin identitet och sitt språk trots att folkgruppen inte har haft ett land. För den assyriska minoritetens existens och överlevnad är närheten till gruppen, familj, vänner och släkt avgörande, dels för att hålla sin etnicitet, sin minoritets kultur, språk och religion vid liv (Deniz & Pedikaris, 1990). Det tycks handla om en strävan hos dessa ungdomar att återskapa och identifiera ett "ursprungssammanhang". Känslan av ett identitetsmässigt utanförskap och sökande efter en sociokulturell tillhörighet präglar de assyriska/syrianska ungdomarna. Deniz & Pedikaris har sin förklaring: på grund av att folkgruppen har varit en etnisk minoritet har gruppen varit tvungen att ha en stark sammanhållning och ett starkt etniskt medvetande för att överleva som grupp menar de.

Denna sammanhållning tycks prägla assyriers/syrianers tillvaro även idag vill jag hävda – även om folkgruppen i Sverige inte förföljs eller förtrycks på grund av sin religion. De assyriska/syrianska ungdomarna uttrycker en rädsla att de ska förlora sin identitet, sitt ursprung om de integrerar sig allt för mycket i det svenska samhället. Enligt Deniz & Pedikaris har minoritetsställningen och hotet att sammansmälta in i majoriteten gjort att gruppen naturligt byggt upp olika "försvarsmekanismer" mot majoritetssamhället och dess påverkan, försök att införliva den assyriska gruppen i samhället. Men vi kan inte komma ifrån att andra generationens invandrare som bor i Sverige kommer att påverkas av majoritetssamhället, hävdar Deniz & Pedikaris. De assyriska ungdomarna växer upp i två kulturella system, värdesystem och normsystem, hävdar de, och den centrala frågan i deras studie är om ungdomarna förmår att integrera de två olika system av normer och värden, eller om de hamnar i kulturkonflikter så att de istället utvecklar "dubbla identiteter"; assyriska och svenska men inte i form av två identiteter, en i hemmet och en bland svenskar utan en identitet som består av en assyrisk del och en svensk del, en slags integrerad dubbelidentitet som är uppbyggd och formad av två världar, menar Deniz & Pedikaris (1990:138).

De assyriska/syrianska ungdomarnas förklaringar till isoleringen, det som lärarna på skolan upplever som distansering och isolering, är en omedveten åtgärd visar ungdomarnas utsagor – men ändå en kulturellt betingad handling. Man kan säga att det är tack vare isoleringen, den etniska medvetenheten som gruppen existerar. En nackdel har dock varit att religionen som har fungerat som etniskt attribut hos de assyriska/syrianska ungdomarna har kommit att skapa en stark gränsdragning gentemot andra etniska grupper som till exempel irakier, etniska svenskar, finskar på skolan, *Vi* – De kristna gentemot *De andra* som inte är kristna.

Vissa assyriska/syrianska föräldrar tycks enligt ungdomarna ge väldigt litet utrymme för deras barn att ta del av den svenska kulturen och det svenska samhället andra inte. Några föräldrar tycks vara rädda att anpassningen till svenska livsformer kan innebära att de assyriska/syrianska livsformerna och det egna språket kan gå förlorade. En sak är dock säker – för andra generationens assyrier/syrianer ställs det krav på anpassning både till det svenska samhället, till svenska skolan samt den egna familjen och kulturen. Identiteten hos de assyriska/syrianska ungdomarna formas av föräldrarna och den egna kulturen men också av det omgivande samhällets gränsdragningar.

Forskaren Triandis (1993) konstaterar att individtänkandet dominerar i Västvärlden medan det kollektivistiska tänkandet dominerar i Östvärlden. Han menar också att det är mer vanligt att kulturer i Östvärlden, till skillnad från Västvärlden, framhäver de kollektiva faktorerna mer än de individualistiska faktorerna – något som även Sjögren (1993) påpekar. Ett kulturellt mönster som präglar Mellanöstern och assyriska/syrianska folkgruppen är deras gruppcentrerade, kollektivistiska samhällssyn belyser Sjögren. Även denna studie visar tendenser på att den gruppcentrerade, kollektivistiska samhällsstrukturen är vanlig hos individer och folkgrupper som härstammar från Mellanöstern. Familjen hos de assyriska/syrianska ungdomarna karaktäriserar den assyriska/syrianska samhällsstrukturen, och ungdomarnas utsagor visar att de anpassar sina liv och sina handlingar och relationer till de andra familjemedlemmarna och till individerna i den egna folkgruppen. Joakim och Emmas yttranden tyder också på att de anser att assyriska/syrianska barn är mer styrda av den egna familjen och kulturen till skillnad från etniskt svenska barn som prioriterar den enskilda individen. De assyriska/syrianska ungdomarna framhäver de kollektiva faktorerna mer än de individuella – gruppen, grannskapet och släkten har en central betydelse i ungdomarnas tillvaro. Hos de assyriska/syrianska barnen går den egna familjens och folkgruppens intressen framför individens intresse. De assyriska/syrianska identiteter påverkas alltså av föräldrarnas värderingar och gruppcentrerande tänkande. Gruppen håller ihop. Solidariteten finns i familjen än i förhållande till samhället.

Att skolan tar emot elever med olika bakgrunder, elever som vuxit upp i kollektivistiska respektive individualistiska samhällen gör att det blir lätt missförstånd och motsättningar mellan lärare och elever och mellan elever emellan – då individualistisk respektive kollektivistisk tradition möts. Ett interkulturellt förhållningssätt bör därför råda på skolorna, som baseras på öppenhet och tolerans menar Borgström (2004). Enligt lärarna och eleverna

respekteras de assyriska/syrianska ungdomarna på Ronnaskolan, de assyriska/syrianska barnen hävdar att en del lärare och etniskt svenska skolkamrater förstår deras kultur, språk och traditioner, andra inte. Lärarna säger att de assyriska/syrianska ungdomarna går i grupp, håller ihop och utesluter andra grupper men att dessa tendenser även finns hos alla etniska grupper på skolan – att eleverna gör detta omedvetet. Lärarna erkänner också att de inte har kommit så långt med att integrera de olika grupperna i klassrummen och på skolan.

Att ha tillgång till flera språk, kulturer och sätt att tänka är berikande ur många aspekter. Om en lärare vill få sina elever att lära sig i skolan måste läraren själv lära sig om elevernas värld och inkludera dem i undervisningen. Skolan förutsätter idag anpassning till den ”svenska referensramen”. Status ligger i ”rätt språk” och ”rätt kultur”. Skolan strävar mot homogenisering: ”ett rätt språk” och ”en rätt kultur” inskränker elevernas språk och kulturer; hemkulturen, modersmålspråket respektive samhällskulturen, skolkulturen, skolspråket, svenskan. Viktigt att betona är att de assyriska/syrianska ungdomarnas identiteter formas och utvecklas i mötet andra kulturer, etniciteter, språk och identiteter liksom Borgström (2004) hävdar.

Intressant är att jämföra de etniskt svenska elevernas respektive lärarnas föreställningar om de assyriska/syrianska ungdomarnas språkbruk. *”För att lyckas i samhället, komma långt i arbetslivet, måste de assyriska/syrianska ungdomarna som växer upp i Sverige ha större social krets”* säger de etniskt svenska eleverna. Joakim anser att de assyriska/syrianska barnen på skolan gör sig väl förstådda – även om de har lite brytning ibland. De etniskt svenska ungdomarna menar alltså att språket hos de assyriska/syrianska ungdomarna *inte* behöver vara ett hinder för de assyriska/syrianska ungdomarna i framtiden, men däremot den sociala kretsen som de menar måste utvidgas hos de assyriska/syrianska ungdomarna för att de ska lyckas i samhället. Lärarna däremot hävdar att om de assyriska/syrianska ungdomarna väljer att inte tala svenska så kommer de heller inte utveckla ett ”rent språk” och därmed bara klara sig i vardagen men inte i arbetet, ute i samhället. *”De blir mindre bildade helt enkelt och kommer att ha det svårare att klara sig... det gäller för de assyriska/syrianska barnen att vidga sin omvärldsuppfattning och det genom majoritetsspråket, särskilt om de söker sig utanför Södertälje i framtiden”* säger Karina. Här kan man dra paralleller till det Stroud (2004) säger – lärarnas och skolkamraternas föreställningar om de assyriska/syrianska ungdomarnas språk spelar en central roll för deras självkänsla och identitet. *”Dom kan svenska... dom kan allting...”* säger Jaokub om de etniskt svenska skolkamraterna i klassen.

Han uttrycker en känsla av att *De* – svenskarna är bättre utbildade och mer intelligenta – en vanlig effekt av standardspråksideologin enligt vilken de som talar standardversionen tillskrivs positiva egenskaper menar Stroud.

Framtiden får utvisa om inskränkta föreställningar om *De andras* språk kommer att tyna bort med tidens gång – kanske gör den det också eftersom den växande ungdomen i Sverige uttrycker en mer öppen inställning till *De andras* språk.

Flera av de assyriska/syrianska ungdomarnas utsagor visar att deras attityder och förhållningssätt till sitt/sina språk och kulturer och de självbilder de utvecklar påverkas av de språk, identitet, referensramar som är legitima i skolan – liksom Haglund (2004) påpekar i sin undersökning. Eleverna dras i sin identitetsbyggande mellan familjens normer och skolan/samhällets normer. För att lyckas på skolan och i samhället måste eleverna anpassa sig till skolans förväntningar, skolframgång förutsätter anpassning till ”den svenska” referensramen. Kanske underlättas undervisningen om alla anpassar sig ”den svenska” referensramen, men bara på kort sikt. På längre sikt blir barn och ungdomars identitetsmöjligheter begränsade.

Referenser

Aho Sonya (199? – skriven under 1990-talet, exakt årtal dock okänt!) *Ett folk utan ett land*. Södertälje Kommun

Bigestans Aina & Sjögren Annick (red.) (2001) *Lyssna: interkulturella perspektiv på multietniska skolmiljöer*. Tumba: Mångkulturellt centrum

Borgström Maria (2004) Lärarens interkulturella kompetens i undervisningen. I: Lahdenperä Pirjo (red.)(2004) *Interkulturell pedagogik i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur

Condon John & Yousef Fathi (1975) *An introduction to intercultural communication*. New York: Macmillian

Deniz Fuat & Perdikaris Antonios (1990) *Ett liv mellan två världar*. Örebro Högskola.

Fraurud Kari & Bijvoet Ellen (2004) Multietniskt ungdomsspråk och andra varieteter av svenska i flerspråkiga miljöer. I: Hyltenstam Kenneth & Lindberg Inger (red.)(2004) *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur

Haglund Charlotte (2004) Flerspråkighet och identitet I: Hyltenstam Kenneth & Lindberg Inger (red.)(2004) *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur

Kallenstenius Jenny (2004) *Kyrkan mitt i byn? En studie om religionens betydelse i Södertälje*. C-uppsats i sociologi. Södertörns Högskola

Lange Anders & Westin Charles (1981) *Etnisk diskriminering och social identitet: forskningsöversikt och teoretisk analys*. Stockholm: LiberFörlag

Nordheden Inger (1996) Barn från olika kulturer berikar varandra. I: Hultinger Eva- Stina & Wallentin Christer (red.) (1996) *Den mångkulturella skolan*. Lund: Studentlitteratur

Obondo Margaret (1999) Olika kulturer, olika språksocialisation – konsekvenser för utbildning och social integrering av invandrabarn. I Axelsson Monica (red) *Tvåspråkiga barn och skolframgång – mångfalden som resurs*. Stockholm: Rinkeby Språkforskningsinstitut

Parszyk Ing-Marie (2002) *Yalla det är bråttom*. Lund: Studentlitteratur

Sjögren Annick (1993) *Här går gränsen. Om integritet och kulturella mönster i Sverige och Medelhavsområdet*. Arena

Sjögren Annick (1996) *Föräldrar på främmande mark. I: Hultinger Eva- Stina & Wallentin Christer (red.) (1996) Den mångkulturella skolan*. Lund: Studentlitteratur

Stroud Christopher (2004) *Halvspråkighet och Rinkebysvenska som språkideologiska begrepp. I: Hyltenstam Kenneth & Lindberg Inger (red.) (2004) Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur

Triandis Harry C. (1993) *Collectivism and individualism as cultural syndromes*. Cross-cultural Research 27, (3), 155-180

Wellros Seija (1998) *Språk, kultur och social identitet*. Lund: Studentlitteratur

Ålund Aleksandra (1997) *Multikultiungdom. Kön, etnicitet, identitet*. Lund: Studentlitteratur

Grundskolan kursplaner och betygskriterier. Skolverket

Övriga källor/referenser

Intervju med Birgitta 2006-04-20

Intervju med Karina och Inger 2006-04-20

Intervju med Merissa och Kamil 2006-04-20.

Intervju med Jakoub, Gabriel, Janet 2006-04-21

Intervju med Sandra 2006-04-26

Intervju med Eva-Marie 2006-04-25

Intervju med Joakim och Emma 2006-04-27

Spontant samtal med lärare i personalrummet 2006-03-15

Till föräldrar!

Södertälje 2006-04-02

Hej!

Mitt namn är Gabriella Barsoum, jag har arbetat som vikarie på Ronnaskolan i drygt fem år. Jag är blivande lärare och läser för nuvarande en mångkulturell lärarutbildning på Södertörns högskola. Jag är väldigt intresserad av assyriska/syrianska ungdomars språk och identiteter och vill därför utföra en studie om assyriska/syrianska barns språkbruk och språkidentiteter på Ronnaskolan. Jag kommer att genomföra intervjuer med ett visst antal ungdomar på Ronnaskolan under april 2006. Jag skulle vara väldigt tacksam om jag fick tillåtelse att intervjua just Ert barn.

Vänlig Hälsning

Gabriella Barsoum

Härmed intygar jag att Du får min tillåtelse att intervjua mitt barn

Elevens namn:

Klass:

_____

_____

Förälderns namn:

Datum:

_____

_____

INTERVJU MED ELEVER

- * Berätta om Ronnaskolan. Vad tycker Era föräldrar om Ronnaskolan? Vilka attityder, vilken inställning har dina föräldrar till Ronnaskolan, till svenska skolan?
- * Berätta om Ronna (som stadsdel). Hur det är att bo i Ronna? Vad betyder Ronna för er? Vad tycker era föräldrar om Ronna?
- * Vilken nationalitet identifierar ni er bäst med (känner ni er mer som assyrisk/syrian eller som svensk...)? Varför?
- * ”I klassrummet och på skolan har jag hört att många syrianer talar mer syrianska än svenska [...] många anser att ni assyrier/syrianer alltid går i grupper, att ni håller er för er själva [...]” När börjar det här varför är det så tror ni? Gör man detta medvetet? Varför håller man ihop så? Vilka är vinnare vilka är förlorare när det gäller den här distanseringen? Kan man lyckas i samhället om man håller sig bara till den egna gruppen, egna språket, egna kulturen? Måste man integrera sig i samhället för att lyckas med skolan och arbetslivet/framtiden?
- * Hur uppfattas ni av svenskar (lärare och elever) på skolan tror ni? Hur tror ni att ni uppfattas av svenskar utanför Södertälje?
- * Berätta om er klass. Hur ser er klass ut gällande kulturer, etnicitet, språk? Vilka attityder, vilken inställning har era klasskamrater till er, ert språk, er kultur? Berätta hur ni tror andra grupper (svenskar, irakier...) upplever assyrier/syrianer. Hur upplever ni andra grupper i skolan? Vilka attityder har ni till andra grupper på skolan? Är det till exempel viktigt att vara kristen? Varför?
- * Vilka är ”Vi” och vilka är ”De” i klassrummet, utanför klassrummet? Finns det grupperingar, ett ”Vi” och ”De”, inom assyrier/syrianer? Förklara.
- * Berätta om er svensklärare/andra lärare på skolan. Vilka attityder, vilken inställning har er/era lärare till ert språk, er kultur, era traditioner...? Hur tror ni att era lärare uppfattar er, ert språk, er kultur, er religion? Vilket språk gäller i klassrummet? Är det OK att använda andra språk än undervisningsspråket under lektionen? Vilket språk gäller på rasterna, i matsalen?
- * Vad är ”hem” för er? Var känner ni er mest hemma?
- * Tycker ni att ni kan tillräckligt bra svenska? Är det viktigt med en bra svenska? Förklara på vilket sätt svenskspråket är nödvändigt? Berätta om en situation där du inte blev förstörd, då du kände dig ”underordnad”, då du tänkte: ”jag önskar att jag kunde bättre svenska...”
- * Förekommer det att du ibland ”låtsas vara svensk”, eller känner ”Det skulle vara mycket bättre om jag var svensk” i en viss situation, ex hade svenskt namn?
- * Framtidsplaner – vad har ni sökt in på? Vad vill ni bli? Hur tror ni att det kommer att gå för er i framtiden? Kan det finnas några hinder för era planer tror ni? Vilka i så fall?

SAMTAL MED LÄRARE

* Varför har du valt att arbeta på Ronnaskolan? Ronnaskolan har ju trots allt inte så bra rykte (dels för att majoriteten av barnen inte är svenskar) Hur länge har du arbetat här?

* ”Jag kommer i min studie utgå från hypotesen att de assyriska/syrianska barnen distanserar sig, isolerar sig” Varför tror ni de assyriska/syrianska barnen ”isolerar sig”? Är det ett problem att de gör så? På vilket sätt är det ett problem? Varför tycker *ni* att detta är ett problem? Gör exempelvis de irakiska barnen likadant? Hur kan skolan göra för att de ska integrera sig? Hur gör *du* för att de ska integrera sig?

* Vilka attityder, vilken inställning har ni till assyriska/syrianska barnens språk, deras kultur och traditioner? Hur tror ni att de syrianska barnen tror att ni lärare uppfattar deras språk, kultur, religion? Tar ni elevernas kulturer, bakgrunder in i undervisningen?

* Vilket språk gäller i klassrummet? Är det OK att använda andra språk än undervisningsspråket under lektionen? Varför vill ni/du utveckla svenska språket hos dessa barn? Vad har de syrianska barnen för språkförutsättningar i skolan? Tycker eleverna att de kan tillräckligt bra svenska? Förklara! Hur klarar sig de assyriska/syrianska barnen rent generellt på skolan?

* Vilken inställning har de svenska föräldrarna samt de assyriska/syrianska föräldrarna till Ronnaskolan? Vad tycker de om att deras barn går i en skola där majoriteten är assyrier/syrianer? Händer det att en del vill flytta sina barn till andra skolor där det går mer svenskar? Vad har föräldrarna för inställning till deras barns studier?

* Berätta hur ni tror andra grupper (svenskar, irakier) upplever de assyriska/syrianska barnen. Finns det grupperingar (”Vi” och ”De”) mellan olika minoritetsgrupper på skolan, finns det grupperingar inom de assyriska/syrianska barnen? Hur upplevs de assyriska/syrianska barnen av andra grupper på skolan? För många av de assyriska/syrianska barnen tycks det vara viktigt att man är kristen? Varför är det så tror ni?

* Hur tror ni att det kommer att gå för dessa barn i framtiden? Kan det finnas några hinder för dem?

INTERVJU MED ETNISKT SVENSKA ELEVER

- * Berätta om Ronnaskolan. Vad tycker ni om att gå i Ronnaskolan? Vad tycker era föräldrar om Ronnaskolan?
- * ”Jag kommer i min studie utgå från hypotesen att de assyriska/syrianska barnen distanserar sig, isolerar sig” Stämmer det att de gör så? Varför tror ni att de gör så? Gör andra etniska grupper också så? Vilka är vinnare och vilka är förlorare på att de assyriska/syrianska barnen ”isolerar” sig? Tror ni att de kan lyckas i samhället om de gör så? Gör de detta medvetet?
- * Hur uppfattar ni assyrier/syrianer? Vad vet ni, vad har ni för inställning till deras kultur, språk och traditioner?
- * Finns det ett ”Vi” och ”De” i klassrummet? Vilka är ”Vi” och vilka är ”De”?
- * Vilka attityder, inställningar har lärare på skolan till de assyriska/syrianska barnens kultur, språk och traditioner?
- * Vilket språk gäller i klassrummet och varför?
- * Tycker ni att de assyriska/syrianska ungdomarna i klassen kan tillräckligt bra svenska?
- * Framtidsplaner – vad har ni sökt in på? Vad vill ni bli? Hur tror ni att det kommer att gå för er i framtiden? Kan det finnas några hinder för era planer tror ni? Vilka i så fall?